

TUNCƏR CÜCƏNOĞLU

D O S Y A

(iki hissəli dram)

Çevirən:

Xəzər Gəncəli

Tuncer Cücenəoğlu

cucenoglutuncer@gmail.com

tcucenoglu@hotmail.com

www.tuncercucenoglu.com

BAKI – 2017

İŞTİRAK EDİRLƏR:

TAMƏR - 45 yaşlarında. Bir müəssisənin müdir yardımçısı.

NURGÜL - 40 yaşlarında. Arvadı. Bir bankda məmur.

YEŞİM - 20 yaşlarında. Qızları. Tələbə.

SONƏR - 40 yaşlarında Tamerin qardaşı. Memar.

SƏİDƏ - 40 yaşlarında. Sonərin arvadı.

HƏMDİ - 55 yaşlarında. Müdir.

ÖMƏR - 45 yaşlarında. Tamərin uşaqlıq dostu. İşadamı.

BİR NƏFƏR

PROKURORLUQDAN GƏLƏN ADAM

FOTOQRAFÇI

ADAM

Zaman: 1981

Yer: İstanbul

BİRİNCİ BÖLÜM

(Bir binada yerləşən mənzilin salonu. İçəri girən Nurgül işığı yandırır. Əlindəki şey-şüyü masanın üzərinə qoyur. Qapını bağlayır. Plaşını çıxarır. Yorğundur. Evin dağınıq olduğunu görüb, tələm-tələsik yığışdırmağa başlayır. Ərinin pijamasını kreslonun, corablarını xalının üzərində görüb əsəbləşərək yerə atır. Stola qoyduğu bağlamaları açmağa başlayır. Qapı açılır. Yeşim əlində kitab içəri girir.).

YEŞİM: Gəldin ana?..

NURGÜL: Görmürsən?..

YEŞİM: Nə olub, yenə hirsələnmişən?..

NURGÜL: Sabahdan axşama kimi işdə əlləş-vuruş, axşam evə gəl, evdə də iş başından aşsın...İnsan deyiləm mən?..Mən qadın deyiləm?..Yoxsa, heyvanam mən?..

YEŞİM: Hirsini mənim üstümə niyə tökürsən?..

NURGÜL: Maşallah, çox yaxşı əl tutursan mənə!..

YEŞİM: Eeeeyy...Bəsdir də ay ana!..

NURGÜL: Evin halına bir bax!..Pijaması kreslonun üstündə, corablarının hərəsi bir yerdə...Köynəyi pərdənin altında...Sanki düşmən kəsilib mənə...

YEŞİM: Get, davanı atamla elə..

NURGÜL: Öz otağından xəbərin var?..

YEŞİM: Mənim otağım tər-təmizdir.

NURGÜL: Bəs bu kitablar, qeydlər...kağızlar?..Səpələmişən yerə!..

YEŞİM: Mən alışmışam belə işləməyə..

NURGÜL: Biri gəlib qapını açıb baxsa, nə deyər?..Yekə qızsan..Sənə heç nə deməzlər, mən düşərəm dilə-ağıza..Qızına doğru-dürüst tərbiyə verə bilməyib – deyərlər. Hələ bir aptek də açmaq istəyirsən?..Vay o aptekin halına!..Bu pıtiliyinlə o açdığı aptekin baqqal dükkanı ilə heç bir fərqi olmayacaq!..

YEŞİM: (ayaqlarını uzadıb oturur). Yığışdıracam..yığışdıracam...

NURGÜL: Minnətlə danışma mənimlə!..

YEŞİM: Bir az dincəlim, yığışdıracam..O qədər yorulmuşam ki...Bu sinifdən o sinifə, o sinifdən bu sinifə o qədər ayaq döydük ki, lap əldən düşdüm bütün günü..

NURGÜL: O bufet sənin, bu bufet mənim..Qızım, sən bu bufetlərdə yorulub əldən düşürsən..hara baxırsan, hər yer dağınıq, hər şey qarmaqarışıq. Qalx, qızım, qalx, buraları yığışdır, yoxsa ürəyim sıxılır bu evdə.

YEŞİM: Səbr elə, bir il sonra daha ürəyin sıxılmayacaq. Canını qurtaracaqsan məndən.

NURGÜL: Bu gedişlə Mətin də cana doyaq səndən. Bir də görəcəyik ki, şələ-küləni verib qoltuğuna yollayıb üstümüzə!..

YEŞİM: Mətinmi?..Məni ha ?..Güldürmə məni , ay ana. Bəs bunu görmürsən?..(bağlamayı açıb jaketi çıxarır).

NURGÜL: (yumşalır). Aaa...Mətin alıb?..

YEŞİM: (qürurla öyünərək). Bufetdə çay içirdik, Nəzrinlə, Fatoş da yanımdaydı. Birdən masaya bir dənə bağlama qoydular. Başımı qaldırıb kimi görsəm yaxşıdır?..Mətini!.."Bu gün səninlə tanış olmuşduq"- dedi. Elə xoşuma gəldi ki, ana. Nəzrin də özünü elə göstərdi ki, guya o da bundan xoşlanıb, amma gözləri başqa bir şey oxuyurdu. Məni elə qısqanır ki...

NURGÜL: Bufetdə - zadda, hər kəsin gözü önündə qoyma sənə hədiyyə versin. Düşüb-düşməzi olar, qözə gələrsən, bala!..

YEŞİM: Sonra da dürtüldük Mətinin məşinına düzəldik yola..Acığa Nəzrinini də aparıb düz evinə yola saldım.

NURGÜL: Mənə bax!..Rəfiqələrinlə Mətini sənli-mənli etmə!..Baxmazlar ki, onunla nişanlısan-filansan, qaparlar əlindən!..

YEŞİM: Mətini deyirsən?..Qoy bizi görək, ay ana!..Mətin mənsiz nəfəs ala bilmir.

NURGÜL: Elə demə. Belə kişini kim istəməz?..Hər nə qədər gözəgəlimli olmasa da , hər halda pula pul demir. Yadından çıxarma, dövlətlinin başına arı kimi qonarlar.

YEŞİM: O, dövlətlidirsə, mən də gözələm. Üstəlik təhsili də başa vurmaqdayam. Mənim kimi qızı haradan tapacaq?..Elə təkcə dövlətli olmaqla iş bitmir ki, ana. Liseni belə bitirməmiş bir insan istədiyini qədər zəngin olsa da hər halda məndən daha yaxşısını tapa bilməz!..

NURGÜL: Ətraf qıznan dolu!..

YEŞİM: Elə kişiyənən də dolu!..

NURGÜL: Belə düşüncə ilə əlinə keçmiş qismətini də qaçıracaqsan.

YEŞİM: Bir şey olmaaz!..(telefon zəngi). Alooo..Buyurun..Hələ gəlməyib..Siz kimsiniz?..Mən qızıyam..Adım Yeşim..Bir azdan gələr..Gələn kimi?...Oldu...Baş üstə!..

NURGÜL: Kim idi?..

YEŞİM: Atamın məktəb yoldaşı..Ömər adında biri. Dedi ki, qoy atan gələndə mənə zəng eləsin. Atam üçün çox darıxdığını söylədi.

NURGÜL: Ömərimi?..Ömər..Ömər...Yadıma düşmədi..

YEŞİM: Haradan yadına düşəcək?..Lisedə oxuyarkən atamla tanış olmuşduz bəyəm?..

NURGÜL: Atan yoldaşlarından söhbət açardı mənə. Həəə!!...Ömər!..

Ömər!..Yadıma düşdü..(əlindəki torbalarla mətbəxə keçərkən). Ortalığı da yığışdır artıq!..(Yeşim pərdənin altına düşmüş köynəyi, yerdəki corabları götürür. Qapının zəngi. Yeşim açır).

TAMƏR: (əlində çanta girər). Axşamın xeyir.

YEŞİM: Axşamın xeyir, atacan!..

TAMƏR: İçəridədir?

YEŞİM: Yenə yığıb əlindən..

TAMƏR: Niyə, nə olub yenə?..(Yeşim əlindəki köynəyi, corabları, yerdəki pijamanı göstərir). Neyləyim?..Tələm-tələsik çıxmalı oldum..

YEŞİM: Canım ata, atma bunları ortalığa ..Sənə görə mən də payımı alıram..

TAMƏR: (gülümsəyərək mətbəxə tərəf çağırır). Nurgül!...Nurgül!..

NURGÜL: (hirsli). Nə var?..

TAMƏR: Baxsana!..Nə eləyirsən elə, bu gecə mənə özümdən çıxara bilməyəcəksən!..

YEŞİM: Nə olub, ata?.. Olmaya maaşını artırıblar?

TAMƏR: Ondan daha vacib bir iş olub. Bu gün işi bitirdim. (Yeşimin əlindən pijamanı alır, soyunub geyinməyə başlayır.). Dosyanı verdim əməliyyata!.. İndi düyünü arıtsınlar görüm, necə arıdırlar?..Dövləti milyonlarca lirə zərərə salmaq nədir, görsünlər?..

YEŞİM: Yenə neynəmişən?..

TAMƏR: Bir aydır apardığım araşdırmalar nə qədər haqlı olduğumu göstərdi. Ziyankarlıq baş alıb gedir, hamısını da sənədləşdirdim. Çox adam bunun altını çəkəcək!..Görəcəklər, bax!..Hazırladığım dosyanı müdirin qabağına atanda, adamın heyrətdən gözləri kəlləsinə çıxdı. Sənədləşdirib, tarix nömrəsini də qeyd etdim. (çantasını açıb qırmızı cildli bir qovluq çıxarır). Nüsxələr də burada!..Gör bir, nə həngamələri üzə çıxarmışam!.. Aləmi viran qoyub, nə oyunlardan çıxırlar!..Götür, bax! Bax və təhlil elə!..

YEŞİM: Mənlik deyil.

TAMƏR: Yarım litr vurmasan, bu işdən anlamazsan!.. Soyuducuya bir bax görək, orada nə qalıb..Gərək ki, bir az rakı qala..(Yeşim mətbəxə keçir. Tamər kefi kök qovluğu nəzərdən keçirməkdədir. Bəzi sənədləri masanın üstünə səpələyir).

YEŞİM: (Əlində şüşəylə gəlir). Al ata.

TAMƏR: Dayan!..Bu yetməz!..Bu heç mənim dişimin dibində qalmaz ki..Nə qədər hava qaralmayıb, cum, baqqaldan al gəl. (Portmanatından pul çıxarır). Otuz beşlik al, yoxsa çatmayacaq. (Yeşim çıxır, Nurgül girir)

NURGÜL: Yenə içəcəksən?..

TAMƏR: Hə.

NURGÜL: Yiğışdır bu masanın üstündəkiləri.

TAMƏR: Mənə bir dənə zərf versənə. Yekə zərf olsun.

NURGÜL: Yandıracaqsan bunların hamısını.

TAMƏR : Dur, dur, dur!..Bunların hamısı vacib!...

NURGÜL: Yiğışdır!..Yeməkləri gətirəcəyəm.

TAMƏR: (toplayaraq). Bu dosya var ha...Çox adamın atasına od vuracaq. Milyon lirəlik zərərdən qurtarıram dövləti.

NURGÜL: Bərəkallah!..Sənə də bir-iki milyon verərlər mükafat olaraq.. Səhərə yadından çıxmasın, iki min lira borc aldım qonşumuz Səbinədən.

TAMƏR: Niyə aldın?..

NURGÜL: Evə gəlirkən marketə dəydik...Pulum çatmadı.

TAMƏR: İki gün sonra verərik, zətən ayın başı gəlir.

NURGÜL: Onlar da mə”mur..Sabah qaytararam dedim ona.

TAMƏR: Özünü elə göstər ki, unutmusan. Pulum qalmadı, vallahi..Vur-tut yol pulu üçün qəpik-quruş qalıb.

NURGÜL: Amma içmək üçün tapırsan...(içəriyə keçir).

YEŞİM: (əlində bir şüşə rakı gəlir). Baqqaldan yenə nə almı siz?..

TAMƏR: Mən almamışam..

NURGÜL: (əlində boşqablarla girir). Mən aldım. Üç min lira tutdu.

TAMƏR: Yaxşı ödəyərik.

NURGÜL: Ay Allah, heç olmasa, biriniz mənə kömək eləyin!..Bir Allahın qulu çıxıb da mən də bir şeylər gətirim demir.

(Yeşim anasına yardım edir. Tamər böyük bir zərf tapır. Qırmızı cildli qovlu qdakı kağızları zərfə yerləşdirir. Bufetin siyirməsini çəkib, ehtiyatla

zərfi oraya qoyur. Qırmızı cildli qovluğa da başqa kağızları yerləşdirir və bufetin üzərinə qoyur. Qədəhi rakı ilə doldurur. Yemək yedikləri an telefon zəng çalır.)

YEŞİM: Alo..Alooo..(Gözləyir, səs gəlmədiyini görüncə dəstəyi asır).
Hə...Yadıma düşdü. Ata, Ömər adlı birisi zəng eləyib səni axtarırdı.

TAMƏR : Ömər?..

YEŞİM: Lisedən sənin yoldaşın olub.

TAMƏR: Nə vaxt zəng eləmişdi?..

YEŞİM: Sən gəlməmişdən bir az əvvəl.

(Tamer Yeşimin verdiyi nömrəni alır, zəng eləmək üçün telefona yaxınlaşır). “İndi çıxıram” - dedi. “Nə vaxt istəsə, zəng edə bilər” – dedi.

TAMƏR: Bu adam pula pul demir. Çoxdandır görüşürük. Haradan tapıb nömrəni görəsən?..

YEŞİM: Soruşmadım.

(Telefon yenə də zəng çalır, Yeşim yenə də qalxıb dəstəyi qaldırır).
Alo..Alo...

TAMƏR: Tələsmə dəstəyi asmağa.

YEŞİM: Səs gəlmir axı?..

TAMƏR : Bəlkə küçədən zəng vururlar. Bir az gözlə..

YEŞİM: Eeeee...təngə gəldim (dəstəyi asır).

TAMƏR: Bir az gözləyəydin də...

YEŞİM: Niyə?..

TAMƏR: Telefon köşkündən zəng edirlər, sonra da jetonu salmağı yaddan çıxarırlar.

NURGÜL: Özün də belə eləyirsən, elə bilirən ki, hamısı sənin kimidir.

YEŞİM: Yaddan çıxarmasınlar...

TAMER: Söz güləşdirmə...

YEŞİM: Yenə də zəng olsa, zəhmət olmasa, telefona özün yaxınlaş, atacan.

TAMER: Məzələnirsən mənən?..

YEŞİM: Sabah imtahanım var. Telefonun başında jetonun düşməsinə gözləyəcək halım yoxdu mənəm.

TAMƏR: Sən o universitetini tez bitir, o başdan xarab Mehmet əfəndiylə evlən, canımız səndən qurtulsun.

YEŞİM: Nişanlımın adı Mətinidir!..

TAMER: Hər nədir, bilmirəm, amma zırramanın yekəsidir!..Nə böyük, bilir, nə kiçik..Nə ədəb-ərkanı var, nə tərbiyəsi..

YEŞİM: Atacan, çox irəli gedirsən ha...

TAMƏR: Nə deyirsən, ay qız sən?..

YEŞİM: Bir şey demirəm...

TAMƏR: Yox, hələ gəl bir de!..Sənin kimi əzcaçı olan bir qız belə bir heyvərəylə evlənərsə camaat nə deyər?..O, sənin tayındır?..

NURGÜL: Pişiyin əli ətə çatmaz, deyər: "İy verir".Nə olub ona bəyəm?.. Pula pul demir. Təki qızımız rahat olsun. Daha bizim kimi sürünməsin.

TAMƏR: Məgər biz sürünürük?..

NURGÜL: Dəniz kənarında kabab yeyib, kazinolarda şıllaq atırıq!..

TAMƏR: Kazinolarda səhərə qədər şıllaq atıb yuxusuz qalmağı sən yaşamaq hesab eləyirsən?..

(Telefon zəng çalır. Tamer qalxır). Alo...Aloooo...

YEŞİM: Gözlə, atacan. Bəlkə jetonu salarlar danışarsan.

TAMƏR: Alo...Aloooo..(dəstəyi asır). Telefon xarab olub, nədir?..

NURGÜL: Bir az əvvəl qız danışdı.

TAMƏR: (bir nömrə yığır). Sonər, bizim telefon zəng çalır, dəstəyi qaldırırıq səs gəlmir. Bəlkə xəttə nasazlıq var?..Zəhmət olmasa, bizə zəng elə. (dəstəyi asır, gözləyir, telefon zəng çalır). Alo..Hə, Sonər?..

Neynirsən?..Mən?.. Yüz-yüz gillədirəm. Yolun düşdü, gəl bu tərəflərə əlli-əlli vuraq...Dərdləşək...

(Nurgül gözlərini bərəldib, Tamərin üzərinə hücum çəkirmiş kimi hərəkətlər edir). Səidəni də gətir...Oturub çənə döyərək...

YEŞİM: (narazılıqla). Mən dərslərimə baxmalıyam.

TAMƏR: Olar. Yaxşı, baş çəkərəm. Sən də zəng elə. Oldu. Gülə-gülə.

NURGÜL: Niyə çağırırsan?

TAMƏR: İki kəlmə söhbət eləməyə adam yox burada. Bu gün baş verənləri Sonərə danışmaq istəyirəm.

NURGÜL: Özü bəs eləməz, hələ bir arvadını da çağırırsan?..Bilmirsən ki, heç nəyi bəyənmir...O gedəndən sonra söz-söhbət başlayır.

TAMƏR: Hörmət xatirinə çağırdım da...

NURGÜL: Birdən durub gəldi?..

TAMƏR: Gələndə nə olar?..Dünya dağlar?..Gəlib bir az kefirmizə soğan doğrayacaq, vəssalam. Onsuz da buna alışmışıq.

YEŞİM: Radionun, televizorun səsini çox açmayın!..

(Yeşim otağına keçir. Nurgül masanın üzərini yığışdırır. Əlindəkiləri vaxtaşırı mətbəxə götürür. Tamər qalxır, maqnitofonu açır. Musiqi. Nurgül gəlib musiqinin səsini azaldır).

TAMƏR: Gedək yatmağa...

NURGÜL: Qab-qaşığı yumalıyam.

TAMƏR: Sonra yuyarsan da...

NURGÜL: Səhərə qalsa milçək basacaq aləmi.

TAMƏR: Bassın da...Gəl görək canım mənim...

NURGÜL: (əlindən qurtulur). Dedim ki, yox...

TAMƏR: Zülm verirsən mənə...zülm...

NURGÜL: Əcəb olur sənə...(mətbəxə keçir, içəridən). Yatmazdan əvvəl

vedrəni suyla doldur. Sular kəsildi yenə...

TAMƏR: İş ki, düşdü arvada, ölən günü sal yada..

(İşıqlar qaralır)

(Səhərdir. Saatin zəngi aləmi götürüb. Nurgül otağından çıxar. Yeşimin otağına keçər. Tamer gəlir. Kresloya çöküb əlində tutduğu güzgüyə baxaraq elektrik üzqırخانla üzünü tərəş edir. Əvvəlcə Nurgül, sonra Yeşim daxil olurlar.. Nurgül mətbəxə keçir).

TAMƏR: Çaydanı qoyun qaynasın. (Yeşim mətbəxə keçir).

NURGÜL: Suları niyə doldurmamısan?..

TAMƏR: Su gəlmədi..

NURGÜL: Bir az da gözləsəydin gəlirdi.

YEŞİM: (girir). Su gəlmir.

TAMƏR: Bu evdə bir stəkan çay içmək bizə qismət olacaq görəsən?..

YEŞİM: Əl-üzümü nə ilə yuyum?..

NURGÜL: Vanna otağında bir az su var. Az-az işlət. (qapını açıb baxır). Qapıçı yenə də çörək gətirməyib..

TAMƏR: Boyat çörək yeməkdən dişlərim qırılacaq.

NURGÜL: Heç boyat çörəyimiz də yoxdur.

(Otağına keçir. Tamer üzünü qırxıb bitirir. Üzqırخان makinasını açıb içindəki tükləri külqabına boşaldarkən Nurgül içəri girib bunu görür).

NURGÜL: Evin içinə dağıdırsan...Get vanna otağında təmizlə. (Tamər deyilərək gedir).

YEŞİM: (qurulanaraq gəlir). Yenə də gecikəcəm..

NURGÜL: Danışmaqansa hazırlaş.

TAMƏR: (əlində bir köynəklə gəlir). Bu köynək çirkli..

NURGÜL: Yerə atarsan, çirklənər!..

TAMƏR: İndi neyləyim?..

NURGÜL: Köynəksiz get.

TAMƏR: Şkafdan təmizini götürəcəyəm.

NURGÜL: Niyə soruşursan?..Yerə atma yenə. Vanna otağına apar. (Tamər yenə deyinə-deyinə vanna otağına gedir. Yeşim tələm-tələsik geyinib. Əlində kitabları).

YEŞİM: Avtobusa minməyə pulum yoxdur.

NURGÜL: Dayan, bir şeylər ye.

YEŞİM: Yolda sandvic alaram. Gecikirəm. (Tamər gəlir).

NURGÜL: Yeşimə avtobus üçün pul versənə?..

TAMƏR: Pulum yox ki...

NURGÜL: Tifil piyada getsin?..

TAMƏR: Sən də ağ eləmə!..(pul çıxarıb verir).

NURGÜL: (Yeşimin üzündə “azdır” ifadəsini görüncə). Bir az da versənə. Səhər yeməyi yemədən çıxır qızıcığaz.

TAMƏR: Yesin səhər yeməyini.

YEŞİM: Gecikirəm, ata.

TAMƏR : Bir az daha erkən qalx.

YEŞİM: Saat dördü yatanda. (Atasından yenə pul alır). Yaxşı, sağ olun, mən getdim.

NURGÜL: Gülə-gülə qızım. Küçəni keçərkən ehtiyatlı ol.

YEŞİM: Gəl əlimdən tut, küçəni keçim.

NURGÜL: Bəsdir, qurdalandın. Yaşlı olduğum halda hazırım, bax.. Gecikəcəyik. Avtobusa çatmayacağıq.

TAMƏR: (tələm-tələsik geyinir). Hanı mənim təmiz corablarım?..

NURGÜL: Hər zaman olduğu yerdə.

TAMƏR : Hər zaman olduğu yer haradadır?..

NURGÜL: (hirsələ girir-çıxır). Al!..O birilərini at vanna otağına. Corabların küncü-bucağı götürüb, hara gəldi tolazlayırsan!..(pəncərədən baxır). Hazır deyilsən, hələ?..

TAMƏR: Hazıram, hazıram.

(Tamər paltosunu və ayaqqabısını geyinir. Hər ikisi çıxırlar. Bir az keçir. Qapı səssizcə açılır. Bir kişi içəri girir. Salonda nəşə axtarmağa başlayır. Bufetin çəkməcələrini dolabların içini qarışdırır. Yataq otağına girmək istədiyi an gözü qırmızı cildli qovluğa sataşır. Onu ehmalca alır. Səssizcə çıxmaq istərkən telefon diqqətini cəlb edir. Kişi bir nömrə yığır, Həmdinin otağı işıqlanır. Telefon zəngi).

HƏMDİ: Alo..

KİŞİ: Həmdi bəy, mənəm..

HƏMDİ: Haradan zəng edirsən?..

KİŞİ: Evlərimdən..

HƏMDİ: Tapa bildin?..

KİŞİ: Tapdım. Qırmızı cildli dosya.

HƏMDİ: Oralarda çox vurnuxma. Dərhal gəl!..

KİŞİ: Oldu.

(Qaranlıq. Gecə. Tamər içəri girir. Paltosunu asır. Kimsənin olmadığını görünə oturur, cibindən sarı bir zərf çıxarır. İçindəki kağızı oxuyur. Qərarlız telefona yaxınlaşıb bir nömrə yığır).

TAMƏR: Alooo..Sonər?..Mənəm. Nə vaxt bitəcək işin?..Danışarıq..hə..

İş yerindən çıxma..Evdən zəng vururam. Gəlirəm yanına..Gəlib söhbət edərik. Səsin yaxşı eşidilmir. Gəlirəm yanına, ayrılma oradan. (Dəstəyi asır. Paltosunu götürüb çıxmaq istərkən telefon zəng çalır). Alo..Sonər? Gəlib danışarıq. Yox, mən gəlirəm..Yox..Mənimlə bağlı..Lazım deyil..Mən gələrəm də..Yaxşı, sən dəyən olsun. Gözləyirəm.

(Dəstəyi yerinə qoyur, paltosunu asır. Düşünməkdədir. Kresloya çökür. Telefon zəngi. Dəstəyi götürür). Alo..Alo..Alooo..(gözləyir. Səs gəlmədiyini görünə dəstəyi asır. Oturur. Bayır qapısı açılır. Tamer yazını cibində

gizlədir. Təbii görünməyə çalışır, qəzet götürüb güya oxuyur).

NURGÜL: (əli dolu zənbillə içəri girir. İşığı yandırır. Tameri görür). Erkən gəlmisən?..

TAMER: Çox yoruldu bu gün..

NURGÜL: İşığı yandırmadan oturmusan?..

TAMER: Yeşim hələ gəlməyib?..

NURGÜL: Aşağıdan yoqurt alır. (cəld pəncərə tərəfə gedib, açıb qışqırır). Yeşiiim!.. Yumurta da al!.. On dənə bəsdir!.. (pəncərəni bağlar). Nə oldu, yənə?.. Gəmilərin batıb?..

TAMƏR: Yorğunam.. İclaslar aman vermir.. Dalbadal..

NURGÜL: Təkcə elə çalışan sənsən?.. Bax, işdən təzə gəlmişəm.. İndi də mətbəxə keçməliyəm.

TAMƏR: Səninlə mübahisə edəcək halım yoxdur..

NURGÜL: Təqaüdə çıxmağına hələ üç il qalıb. Baxaq görək, onda nəyi bəhanə edəcəksən?..

TAMƏR: (düşüncəli). Üç il qalmışdı təqaüdə çıxmama...

NURGÜL: Nə olub sənə?.. Gözümə bir təhər dəyirsən, xeyr ola?..

TAMƏR: Heç nə olmayıb...

NURGÜL: Olub..olub.. Sən məndən nəyə gizlədirsən?..

TAMƏR: Yorğunam dedim, vəssalam. Bir az sonra qardaşım gələcək.

NURGÜL: (elə zənn edir ki, yeməyə gələcək). İndi mən nə bişirim?.. Evdə yeməyə bir şey yox ki!..

TAMƏR: Tək özü gələcək.

NURGÜL: Heç olmasa telefon edib, əvvəlcə mənə deyəydin?..

TAMƏR: Bir az əvvəl danışdıq. Sən gəlməzdən bir-iki dəqiqə əvvəl..

NURGÜL: Allah bilir, sən özün çağırmışsan. Sənə deməmişəm ki, məndən xəbərsiz heç kimi çağırma.

TAMƏR: Bax, səninlə dava etmək istəmirəm.
(Qapının zəngi çalınır. Nurgül laqeyd qapıya yaxınlaşıb açır).
YEŞİM: (yumurtaları uzadır). Al, ana..Bu da pulun qalığı.
NURGÜL: Elə bu qədər qaldı?..
YEŞİM: Yenə də qiymətləri artırıblar. Axşamın xeyir, ata!..
TAMER: Axşamın xeyir, qızım..
NURGÜL: İndi mən nə edim?..Nə bişirim?..
TAMER: Nə bişirirsən, bişir...
NURGÜL: Salıb məni dar dalana, sonra da...
TAMƏR: Sus artıq!..Yeməyə gəlmir!..
NURGÜL: Allah bilir özün çağırmissan..
TAMER: Nə demək istəyirsən sən?..Qardaşım evimizə gələcək deyə, nə özündən çıxmısan?..
NURGÜL: Evimizə gəlməsinə görə deyil, qabağına qoyulacaq bir qab yemək olmadığı üçün hirsələnirəm sənə!..
TAMER: (ayağa qalxır). Bəsdir deyindin!..Gir içəri!..Buna bax bir!..
(Nurgül özünü itirmiş halda içəri otağa keçir. Yeçim gəlir).
YEŞİM: Nə olub, ata?..
TAMƏR: Heç nə olmayıb...
YEŞİM: Anama niyə acığın tutur?..
TAMƏR: Səhərdən beynimi aparıb!..
YEŞİM: Yazıq neyləsin?..Yorulub da...
TAMƏR: Mən yorulmuram, bəyəm?..
YEŞİM: O qadın xeylağıdır, o daha çox yorulur.
TAMƏR. İnşallah, sən ərinlə bu cür davranmazsan.

YEŞİM. Ərim də mənimlə pis davranmazsa. Başa düşürəm, anamı niyə günahlandırırısan?..Bütün günü işdə çalışıb-əlləşir. Gecə də mətbəx aman vermir ona..Qab-qacaq, ütü, təmizlik, hər iş onun üstündədir. Mən buna bir gün də olsun dözə bilmərəm!..

TAMƏR: Neylərsən?..

YEŞİM: Üzüyümü çıxarıb, çırparam sifətinə!..

TAMƏR: Qız, sən nə danışırısan?..

YEŞİM. Anam bəyəm , insan deyil?..

TAMƏR. Bu beyin ki, səndə var, qorxuram ki, o oğlan sənə tab gətirə bilməsin!..

YESİM. Haqlı olduğum zaman mən susan deyiləm.

TAMƏR. Kəs artıq!..Bəsdir mırıldadın!..

YEŞİM. Düz sözə acığın niyə tutur?..

TAMER. Bu saat tutub döyərəm səni!..

YEŞİM. Gücün elə döyməyə çatır.

TAMƏR. (durub üstünə yürüyür. Yeşim içəriyə qaçır). Vay o aptekin halına ki, sənin kimisini işə götürəcək. Mənə cavab qaytarmağına bax...Yeri, mətbəxdə anana kömək elə, köpəyin qızı!..(keçib oturur, siqaret yandırır).

NURGÜL. (girir). Nə olub yenə, nə çıxmısan özündən?..Nə var?..Nə vermişən, bizdən ala bilmirsən?..

TAMƏR. Qızın da elə özünə oxşayır!..

NURGÜL. (yumşalır. Ərinin başını əlləri arasına alıb oxşayır). Uşaqdır hələ o...

TAMƏR. Nəyi uşaq onun?..Dəvəquşu boyda qız olub.

NURGÜL. De görüm sənə nə olub?..Bu gün gözümə bir təhər dəyirsən.

TAMƏR. Ürəyim sıxılır...

NURGÜL. Çox yoruluram, Tamər...Az qalır canım burnumdan çıxsın...

Məni də başa düş axı...

TAMƏR. Lazım oldu-olmadı, hay-küy qoparırsan..Sonər dedi ki, mənimlə görüşmək istəyir. Gəlmə, deyim ona?..

NURGÜL. Yeməyimiz yoxdur- deyə hirsələndim. Arvadını tanımırsan?.. Hər şeyə mız qoyur. O, nə bilir bizim günümüzü?..Haqsızamsa, de ki, haqsızsan. (Tamer dinmir. Qapının zəngi. Nurgül qapını açır). Xoş gəldin Sonər.

SONƏR. Axşamın xeyir, yengə. Axşamın xeyir, qardaş.

YEŞİM. (gəlir). Xoş gəlmisən, əmi.

SONƏR. Mətin necədir?

YEŞİM. Yaxşıdır, əmi.

SONƏR. Sən Allah, bağışlayın, əliboş gəldim. (oturur).

NURGÜL: Nə zəhmət çəkirsən?..Eyb etməz..

YEŞİM. Əmi, izin verirsən, mən otağıma gedim. Dərslərimi çalışmalıyam.

SONƏR. İşində ol, uğurlar diləyirəm.

NURGÜL. Kaş ki, Səidəni də gətirəydin?..

SONƏR. Evə o qədər gec gəlirəm ki...İnşallah, bir axşam yığışarıq.

NURGÜL. Mən də keçim mətbəxə, sevdiyim şorbanı bişirim səninçin.

SONƏR. Yeməyə qalmayacağam. Gəldim ki, qardaşımı görəəm. Dərhal gedəcəyəm.

TAMER. Qəhvə içirsən?..

SONƏR. Olar.

NURGÜL. Sən də içirsən?..

TAMER. Gətir...(Nurgül çıxır).

SONƏR. De gəlsin, qardaş. Nələr baş verib?..

TAMƏR. Məni...Məni işdən çıxartdılar...

NURGÜL. (qapını açır). Necə qəhvə istəyirsən?..

SONƏR. Şey...Şəkəri az olsun. (Nurgül şübhə ilə qapını örtür).

SONƏR. Qulaqlarıma inanım?..

TAMƏR. Olanı deyirəm.

SONƏR. Nə vaxt baş verdi bu?

TAMƏR. İş saati bitəndən sonra.

SONƏR. (özünü toplayır). Çox şükür, mən də qorxdum, dedim, görəsən nə olub? İşdən azad edilən ilk adam sən deyilsən ki!..Bəs hara təyin elədilər səni?..

TAMƏR. Heç bir yerə.

SONƏR. Necə, heç bir yerə?..Başa düşmədim, qaqa..

TAMƏR. Vəzifəmi əlimdən aldılar.

SONƏR. Yəni, yəni...işdənmi atdılar?..

TAMƏR. Hə...

SONƏR. Amma!..Niyə?..

TAMƏR. Bilmirəm, səbəbini göstərməyiblər.

SONƏR. Yəni, daha çalışmayacaqsan orada?..

TAMƏR. (cibindən kağızı çıxarıb uzadır). Heç bir yerdə.

SONƏR. Belə şey olar?..Neçə il idi işləyirdin?..

TAMƏR. Tam 22 il.

SONƏR. Amma bunun bir səbəbi olmalı!..Heç olmasa soruşaydın, niyə görə çıxarırlar səni?..

TAMƏR. Heç nə soruşmadım.

SONƏR. Yaxşı bəs bu iyirmi iki il nə olacaq?..

TAMƏR. Bilmirəm..Üç il qalmışdı təqaüdə çıxmama...

(susurlar)

SONƏR. Ədliyyə orqanlarına baş vurmaq lazımdır.

TAMƏR. Bu cür işdən çıxarılanlara heç bir ədliyyə kömək eləyə bilməz...

SONƏR. İyirmi iki il durmadan çalış-vuruş, sonra da qapı arxasına qoysunlar səni...Bütün ədliyyə orqanlarının da qapısı üzünə bağlı.. Bu da sözdür?..Ola bilməz..

TAMƏR. Oldu.

(Nurgül içəri girir, qəhvələri qoyub çıxır).

SONƏR. Qardaş, səndən bir şey soruşacağam. Söyləmək istəmədiyən, nə bilim gizlətmək istədiyən bir şey varmı məndən?..

TAMƏR. Səndən nə gizlədə bilərəm ki?..Sən mənim qardaşımsan..

SONƏR. Bəlkə elə bir şey var ki, mənə demək istəmirsən?..

TAMƏR. Yox!..Elə bir şey yoxdur. Mən 22 ildir ki, işləyirəm. Çalışdım, çabaladım ki, işimdə heç bir nöqsana yol verməyim. Rəhbər olaraq işləməyə başladığımdan sonra saysız-hesabsız korrupsiya ilə kəllə-kəlləyə gəldim. Axırda da iş yerimdəki gəlirlərlə bağlı böyük bir ziyankarlığı aşkara çıxardım. Elə dünən hazırladığım dosyanı verdim baxsınlar. Müvəffəqiyyətli çalışmalarıma görə aldığım fəxri fərmanları bir yerə yığsam, elə özü əməlli-başlı bir dosya yaradar. (Bufetin gözündən çıxardığı dosyanı uzadır). Amma kənardan mənə qarşı nəşə anlaya bilmədiyim, çözü bilmədiyim qəribə işlər görülməyə başlanmışdı. Nə bilim, bəlkə mənə elə gəlirdi, yoxsa?..Nəşə bir şeylər olurdu. Mənimlə bağlı nə işlər görüldüyünü sanki hər kəs bilirdi. Bax, indi daha yaxşı xatırlayıram...Bəli...bəli...sanki hər kəs hər şeyi bilirdi.

SONƏR. Nəyi bilirdilər?..

TAMƏR. Yazıqları gəlirmiş kimi mənə baxırdılar. Pıçıldaşırdılar. Elə ki, gözlərim gözlərinə sataşırdı, baxışlarını dərhal üzümdən çəkirdilər.

SONƏR. Nə etməyi düşünürsən?..

TAMƏR. Nurgülə necə söyləyəcəyəm?..Hələ qızım...

SONƏR. Bir neçə gün gizlət istəyirsən...

TAMƏR. Sabah ayın biri. Maaş günümüzdür. Hər ayın başında aylığımızı qoyuruq ortaya. (susur). Məcburam söyləməyə...Sabah iş yerimə gedəcəyəm. Həmdə bəylə görüşüb öyrənməyə çalışacağam, görüm nə baş verib?..

SONƏR. Həmdə bəy kimdir?..

TAMƏR. Müdirimiz.

SONƏR. Tutaq ki, öyrəndin həqiqəti...Bunun bir faydası olacaq sənə?

TAMƏR. Bəs onda özümü necə müdafiə edə bilərəm? Yalnız həqiqəti öyrənəndən sonra məsələni çürüdə bilərəm. O zaman öz iş yerimə asanlıqla qayıdaram. Belə bir hadisə bir başqasının da başına gəlmişdi, amma o, ruhdan düşmədi, ora-bura qaçdı, əlləşdi-vuruşdu, axırda haqlı olduğunu sübuta yetirdi. Bu işin sonuna qədər gedəcəm. İyirmi iki ilimi verdim mən..Öldü var, döndü yoxdur!..

SONƏR. Şey...Deyirəm, işdir, şər deməsən xeyir gəlməz...Birdən işinə geri qayıda bilməsən...onda nə olacaq?..

TAMƏR. (arxayın). Dostlarım çoxdur. O zaman gərək başqa bir iş axtaram. Necə olsa, ac qalmaqacağam ki?..

NURGÜL. (girir). Başqa bir şey istəyirsiniz?..

SONƏR. Təşəkkür edirəm, yengə.

TAMƏR. Otursana... Bax, heç ürəyini üzmə..Pis bir şey baş verib. Amma tam ümitsiz də deyil. (kağızı verir).

NURGÜL. (oxuyur). Bu gün?..

TAMƏR. Hə...

NURGÜL. Aman allahım!..Nədən?..Nə üçün?..

TAMƏR. Heç kim bilməsin...Qonum-qonşu, qohum-əqrəba...iş yoldaşların...Heç kim...Bu iş düzəlmə kimi kimsə bilməməlidir.

NURGÜL. Nə edəcəyik?..Necə yaşayacağıq?..Qız ərə gedəcək...Evin kirayəsi...Ay Allah!..

SONƏR. Bacı!..Zəhmət olmasa, bizə iki dəqiqə icazə ver, yalnız qalaq.

(Nurgül çıxır. Sonər cibindən pul çıxarıb böyük qardaşının ovcuna sıxır). Biz qardaşlıq...Şükür, bir təhər çulumu sudan çıxarıram. İnşallah sənə də bir gün işin düzələr. O vaxta qədər kömək edəcəyəm sənə. Amma bir istəyim var səndən. Sənə kömək etdiyimi heç kim bilməsin. Biz qardaşlıq, amma arvadlarımız yaddır. Sabah Həmdi bəylə görüş, sonra dəy mənə. Görək nə oldu, nə baş verdi?..Gecən xeyrə qalsın, qardaş. (Sonər çıxır. Tamər ovcundakı əzik pullara baxarkən qaranlıq).

MÜDİR HƏMDİNİN OTAĞI.

KATİBƏ. Tamər bəy sizi görmək istəyir, əfəndim.

HƏMDİ. (üz-gözünü bürükdürür). Haradadır?..

KATİBƏ. Gözləmə otağında..

HƏMDİ. Yola sala bilmədin?..

KATİBƏ. Çox təkid edir, əfəndim.

HƏMDİ. Göndər gəlsin..Dayan!..Beş dəqiqədən çox çəksə...Hər zaman olduğu kimi..Başa düşdün?..

KATİBƏ. Başa düşdüm...

TAMƏR. (qapını açıb girir). Narahat eləmədim ki?..

HƏMDİ. (qarşısındakı kağız-kuğuzdan başını qaldırır). Yox əşi, nə narahatçılıq?..(əliylə oturmasına işarə edir). Narahatçılığı-zadı yoxdur. Dünən gecə doğrusu, yuxum ərsə çəkildi, yata bilmədim. Sizin kimi tərbiyəli, dürüst bir insana heç rəvamıdır bu?.. Neçə ildir işləyirsən?..

TAMƏR. Üç il sonra təqaüdə çıxacaqdım, əfəndim.

HƏMDİ. Vay...vay...vay!..Doğrudan da çox üzüldüm. Qanım lap qaraldı. Lap..

TAMƏR. Belə başa düşürəm ki, qanınızın qaralması mənimlə əlaqədar yazını imzalarkən başlamışdır.

HƏMDİ. Xeyr, əfəndim, xeyr. Yazını hazırlamadan əvvəl başladı. Çünki sizinlə əlaqədar, bu istiqamətdə tədbirin görülməsi mənə tapşırılmışdı. Elə bil başıma toppuz vurdular. Niyə, axı nədən belə bir şey olsun?

Bağırdım, çağırdım, hay-küy qaldırdım, amma heç kim mənə qulaq asmadı. Qərarları qəti idi: “Sənə nə deyirik, onu da yerinə yetir” – dedilər. “Beynimizi aparma!”..Neyləməli, əzizim, dəvədən böyük fil var..

TAMƏR. Mənim günahsız olduğuma inanırsınız?..

HƏMDİ. Tutaq ki, inandım. Bu nəyi dəyişdirəcək ki?..Amma sizdən çox razı idim. İstər işinizlə, istər davranışınızla doğrusu, məndə xoş bir təəssürat yaratmışdınız.

TAMƏR. Amma yenə də imza atdınız..

HƏMDİ. Məcburdum. Əmr yuxarıdan verilmişdi.

TAMƏR. Haqsız bir əmr...

HƏMDİ. Nə edə bilərdim?..Əmrin əleyhinə çıxmağa çalışdım, amma alınmadı, mənə qulaq asmadılar. Yanıb-yaxılısam da imzalamağa məcbur oldum...Bunu inkar etmirəm ki...

TAMƏR. Edə də bilməzsınız, çünki imza sizinkidir.

HƏMDİ. Nədi?..Olmaya məni günahlandırırısan?..

TAMƏR. Yalnız sizi günahlandırmıram.

HƏMDİ. Mən burada sizinlə əlaqədar qərar almış və bu qərara əsasən tədbir görmüş biriyəm deyə fikirləşirsinizsə, səhvə yol verirsiniz. Yenə də deyirəm: Dəvədən böyük fil var.

TAMƏR. Əgər səhv etmərəmsə, məni müdafiə etdiyinizi dediniz. Demək ki, mənimlə bağlı verilən qərarla razılaşmamısınız.. Yaxşı bəs, razı olmadığınız qərara niyə imza atdınız?..

HƏMDİ. Qardaşım...Mən burada bir alətəm...başa düşürsən...Hələ üstəlik bir uşağım da var. Özü də universitetdə oxuyur...

TAMƏR. Mənim də uşağım var. Mən də universitetdə oxuduram qızımı. Siz hər an təqaüdə çıxıb bilərsiniz. Bunu haqq etmisiz.

HƏMDİ. Mən burada əmək fəaliyyətimi davam edirəm.

TAMƏR. Yanlış qərarları imzalamağı əmək fəaliyyətimi adlandırırırsız?

HƏMDİ. (əməbləşsə də bəlli etməməyə çalışır). Bu dediklərinizi, sizin psixoloji vəziyyətinizi dəyərləndirərək sizi başa düşürəm. İllərlə əlləş, vuruş, əziyyət çək, axırda da...işsiz qal...Həqiqətən adamın canı sıxılar. Mənim də başıma belə bir hadisə gəlsəydi, bəlkə də mən də eyni ilə sərt davranışlar göstərərdim. Amma danışığına fikir versən yaxşı olar. Mən ki, sənin düşmənin deyiləm. Sən mənim yerimdə olsaydın, belə bir vəziyyətdə nə edərdin? Bir başqası üçün özünü atardın təhlükəyə?.. Dərhal imzalırdın.

TAMƏR. Deyəsən unuttunuz. Keçən il bir illik məzuniyyətə çıxmışdınız.

Vəkalətlə mən sizi əvəz edirdim. Ayağı şikəst işçilərimizdən biri vardı. Keçən il intihar etdi. Cənazəsi idarəmizin qarşısında düzəldilən mərasimdən sonra qaldırıldı. Hətta siz də mərhumun tabutu başında nitq söyləmiş, onun xidmətlərini bir-bir saymışdınız.

HƏMDİ. Hə, yadıma düşdü.

TAMƏR. Sonradan məlum oldu ki, adamın heç bir günahı yoxmuş. İşini o qədər süründürmüşlər ki, cana doyub intihar etmişdi.

HƏMDİ. Görünür, mənliyi güclü deyilmiş. Beş-on gün səbr etsəydi, dünya dağılardı?..

TAMƏR. Düz beş ay gözləmişdi.

HƏMDİ. On beş gün daha gözləsəydi, dönəcəkdə işinə.

TAMƏR. Arvadı da işləmirdi. Dörd dənə də uşağı vardı, oturduqları evə də kirayə ödəyirdilər. Arvadının və uşaqlarının evdən çıxarıldıqlarını eşidincə...

HƏMDİ. Erkən verilmiş bir qərar...

TAMƏR. İndi fərz edək ki, sizin də vəziyyətiniz eyni ilə onunku kimidir.

HƏMDİ. Allah eləməsin!..Sənin sözünün canı nədir?..Nə demək istəyirsən?..

TAMƏR. Deyək ki, siz də kirayəni ödəyə bilməmişiz, arvad-uşağınızı da evdən bayıra atırlar.

HƏMDİ. Mənim arvadımı və uşaqlarımı evdən bayıra ata bilməzlər. Çünki, ev bizim özümüzündür.

TAMƏR. Amma mən kirayə qalırım..

HƏMDİ. Hər halda intihar eləməyi düşünmürsünüz? – deyə düşünürəm.

TAMƏR. O adamın əhvalatını misal çəkdim ki, vəziyyətimi başa düşəsiniz.

HƏMDİ. Orası da var ki, həyat yoldaşınız işləyir..Hələ üstəlik külli- miqdarda pul qazanan qardaşınız da var. Səhv eləmirəmsə, inşaat la məşğul olur.

TAMƏR. Memardır..

HƏMDİ. Sizə kömək edər, hər halda..

KATİBƏ (içəri girir). Müdir bəy, bir azdan iclasınız başlayacaq.

HƏMDİ. Yaxşı qızım.

TAMƏR. Bu gün sizin yanınıza birinci və axırncı dəfə gəlirəm. Sizi bir daha narahat etməyəcəyəm.

HƏMDİ. Heç bir narahatçılığı yoxdur. Qapım sizin üzünüə həmişə açıqdır. Buyurun.

TAMƏR. Buraya gəlməkdə məqsədim sizdən yardım etmənizi xahiş etmək idi.

HƏMDİ. (yanlış anlayır). Universitetdə uşağımı oxuduram mən..

TAMƏR. Maddi yardım demirəm. Bir şey öyrənmək istəyirəm sizdən. Mənimlə bağlı qərar da hansı dəlil əsas göstərilmişdi?..

HƏMDİ. Bilmirəm..

TAMƏR. Necə yəni bilmirsiniz?..

HƏMDİ. Sadəcə olaraq bilmirəm.

TAMƏR. Məni müdafiə etdiyinizi demişdiniz bir az əvvəl.

HƏMDİ. Həmişə də müdafiə edəcəyəm.

TAMƏR. Səbəbi, dəlili bilmədənmi?..

HƏMDİ. Bilmədən.

TAMƏR. Siz məni müdafiə edəndə səbəbi söylədilər?..

HƏMDİ. Bəli...Xeyr!..Heç vaxt söyləmədilər. Bunu vəzifəsindən azad edin dedilər, vəssalam.

TAMƏR. Xahiş edirəm, mənə yardım edin, nəyə görə günahkar olduğumu bilim ki, mənə qarşı deyilən yalanların kökünü kəsim..Nə olar?..Söyləyin səbəbi.

HƏMDİ. Bilmirəm.

TAMƏR. İnanın ki, nə desəniz bizim aramızda qalacaqdır.

HƏMDİ. Aramızda qalacaqsız sizə nə faydası ola bilər?..

TAMƏR. Günahım nədir, bilməsəm özümü necə müdafiə edə bilərəm axı?..

HƏMDİ. Müdafiənizdə məni mənbə kimi göstərmək istəyirsiniz?..

TAMƏR. Özümü təxminən müdafiə edirmiş kimi edəcəyəm.

HƏMDİ. Bilsəm və sizə izah etsəm də vəziyyətiniz ümitsiz. Qara buludlar başınızın üstünü alıb.

TAMƏR. Bəlkə sizə görə vəziyyətim ümitsizdir. Xahiş edirəm, mənə fürsət verin. Bir az dərinə getsəniz görəcəksiniz. Mən vəzifəmi yerinə yetirmiş bir insanam.

HƏMDİ. Bilsəm ki, bunun sizə bir faydası olacaq, öyrənməyə çalışardım.

TAMƏR. Faydası olmasa belə əmin olmaq istəyirəm. Bundan sonra quracağım yeni həyatımda, kaş ki, bu hərəkətə yol verməyəydim peşmanlığımı yaşamaq istəmirəm. Gör neçə ildir ki, çalışıb-çabalayıram. Qız atasıyam. Xahiş edirəm...

HƏMDİ. Bilmirəm. İndi iclasım başlayacaq...

TAMƏR. Məsələyə aydınlıq gətirmədiyinizə görə, demək ki, siz də varsınız tələ quranların arasında?..

HƏMDİ. Nə demək istəyirsiniz?..

TAMƏR. Dediyyəni anladınız!..Daha nə deyim ki?..

HƏMDİ. Danışığına fikir ver!.. Sənin üçün elə tək-cə bir tələ qurulmayıb ki?..Gerçəklər göz qabağında idi.

TAMƏR. Nə kimi gerçəklər?

HƏMDİ. Dedim, bilmirəm!..

TAMƏR. Yalan danışsınız!

HƏMDİ. Deyəsən, həddini aşırısan?..

TAMƏR. Məni axmaq yerinə qoyursunuz!

HƏMDİ. Səni bu saat tullayaram buradan!..

TAMƏR. Özüm gedəcəyəm!..

HƏMDİ. Adam kimi səninlə söz danışırım, başa düşmək istəmirsən!

TAMƏR. Adam kimi danışsaydınız həqiqəti söyləyərdiniz. Mənim işdən xaric olmağımın əsil səbəbi nədir?!..

HƏMDİ. Deyirəm sənə ki, bilmirəm!..Get özün, araşdır, tap!.. Daha nə etməliydim sənin üçün, içəriyə çağırdım, söhbət elədim...

TAMƏR. Söhbətə bax!..

HƏMDİ. (qəzəblənir). Həm bu çarxın hissəsi olacaqsan, həm də bu çarxa qarşı çıxacaqsan!..Elə şey olmaz!..Hər vəziyyətə, hər buyuruğa qarşı çıxma bilməzsən!..

TAMƏR. Düzəltməyə çalışdım. Natəmiz işlərlə mübarizə etdim.

HƏMDİ. Sən kimsən ki, düzəldəcəksən?..

TAMƏR. Haqsızlıqlar qarşısında boyun əymədim. Dövləti milyon lirəlik zərərdən qurtardım.

HƏMDİ. Yandaşlarını qoruyurdun. Başa düş, artıq.

TAMƏR. Haqlıları qoruyurdum.

HƏMDİ. Sən bir cəncəl idin və cəncəl kimi də ləğv olundun.

TAMƏR. Yazılı qanunlara riayət etməkdən başqa mən heç bir şey etmədim.

HƏMDİ. Hər yazılı qanuna riayət etməzlər! Məgər bunu bilmirsən?.. Məgər bilmirsən ki, qabırğa qanunlar da var?..Başa düş artıq!..

TAMƏR. Həqiqəti demədiniz?..

HƏMDİ. Bilmirəm...

TAMƏR. Haqqımı tələb edəcəyəm!..

HƏMDİ. Onu özün bilərsən!..Amma bunu sənə açıq deyirəm: vaxt itirmədən öz hərəkətlərinə, davranışlarına fikir versən, sənin üçün daha yaxşı olar.

TAMƏR. Məsləhətinizə görə sağ olun. Amma mən inanıram ki, daha yuxarıda oturan insanlar baş verən hadisələrdən xəbərdar deyillər. Lazım gələrsə, əlimdəki rüsvayçılıq və rəzalətlə dolu olan bu dosyanı daha yuxarıdakı mövqelərə göstərəcəyəm. (çıxır.Telefon zəng çalır).

HƏMDİ. Alo!..

TELEFONDAKI SƏS: Yanındadır?..

HƏMDİ. Elə indi çıxdı...

T. SƏS. Nə deyib gəlmişdi?..

HƏMDİ. Həqiqəti öyrənmək istəyirdi.

T.SƏS. Həqiqət onun nəyinə gərəkdir?..Ona nə faydası olacaq ki?..

HƏMDİ. Müdafiəsi üçün lazım olduğunu dedi.

T.SƏS. Hələ də ağı başına gəlməyib ki, bunun?..Arvadına və qızına yazığım gəlir...Heyif!..

HƏMDİ. Qardaşı kömək edəcək ona..Şübhəsiz ki, qardaşı arvadı xəbər tutana qədər...

T. SƏS. Hə, bax, buna varam!..

HƏMDİ. Haqqını tələb edəcəyini, əlindəki dosyanı daha yuxarılara aparacağını dedi.

T. SƏS. Nəysə ki, bir dosyanın öhdəsindən gələ bilmədi. Aciz hərif.. İndi sən mənə yaxşı-yaxşı qulaq as!..

ÖMƏRİN BÜROSU.

KATİBƏ. (səsi). Dostunuz gəldi, Tamər bəy.

ÖMƏR. (dərhal qalxır, qapını açıb qarşılayır). Ooo!..Xoş gəldin, xoş gəldin!..Tamər!..Canım!..Qardaşım!..(sarılıb öpüşürlər). Bir az belə dur, baxım sənə. Baho!..Gəl bir də sarılaq. (yenidən qucaqlaşırlar). Keç, otur görək..Ə kişi, sən hara, bura hara?..Əşi, bir səsini eşidim sənin... Dilini udmusan?..Ədə, bir danışsana?..

TAMƏR. Macal verirsən ki?..

ÖMƏR. Mən zəng eləməsəm sənin heç yadına düşməyəm. İtirib-axtarmırsan məni!..Etibarsız..Dünənləri köhnə fotoları qarışdırırdım. Bir də baxdım ki, elə bir foto yoxdur ki, orada sən olmayasan. Bizim Təhsin var ha, bax, ondan aldım sənin telefon nömrəni. Əşi, sən Allah, dur, sənə bir də doyunca baxım. Bay dədəm, vay!..Maşallah!..Tfu sənə! Nə içək?..Çay, qəhvə, kola?..İstəyirsən, viskim də var. Sənin kimi xüsusi qonaqlarım gələndə qonaq eləyirəm ha!..(öz qədəhinə süzür). İçirsən?.. Sənə də süzüm?..

TAMƏR. Nə deyirəm, içək də...

ÖMƏR. Başqa cür vaxt keçmir ki, qardaşım. Hər gün yüz-yüz əlli vurmasan həyatın dadı-duzu olmaz ki!..A balam, bir az rahat otur da!.. Elə bil, mismar üstündə oturmusan?...Biz sənənlə köhnə dostuq.

TAMƏR. Rahatam.

ÖMƏR. Səni nə qədər istədiyimi bilirsən?

TAMƏR. Təşəkkür edirəm.

ÖMƏR. Təşəkkürü-məşəkkürü qoy kənara, qardaş! Mənimlə rəsmi dildə danışma!

TAMƏR. Danışmıram.. Elə-belə... Adət eləmişəm...

ÖMƏR. Deyəsən məni gördüyünə çox da seimədin, mənə?..

TAMƏR. Yox, niyə?..Elə şey olar?..Lise illərimizi necə unuda bilərəm?

ÖMƏR. Bəs onda niyə belə dinməz oturmusan?..

TAMƏR. Bilirsən?..Mənə elə gəldi ki, sanki kimsə mənə izləyir.

ÖMƏR. Kim?..

TAMƏR. Bilmirəm...

ÖMƏR. Nə zaman?..

TAMƏR. Bir az öncə. Evdən çıxdım ki, sənənin yanına gələm. Sanki kimsə mənə çıxmağımı gözləyirdi. Sonra həmin adamı mindiyim avtobusda da gördüm. Mənəmlə eyni dayanacaqda da endi.

ÖMƏR. Nə vaxtsa əvvəl görmüşdün onu?

TAMƏR. Nəsə tanış gəldi mənə..

ÖMƏR. Düşmənin-zadın var?..

TAMƏR. Yox...

ÖMƏR. O zaman niyə sənə izləsinlər ki?..Bəlkə sənə elə gəlir?..

TAMƏR. Bəlkə də...

ÖMƏR. Vecinə alma əşi!..

TAMƏR. Baxıram ki, işlərin...

ÖMƏR. Yolunda. Öz-özünə yeriyən bir sistem qurdum. Öz-özünə deyəndə, yəni, işləri hərəkətə gətirən yaxşı təlim görmüş bir kadrım var. Bala-bala gedir işlər. Mən olsam da olmasam da iş gedir. Əslində mən buralarda çox da olmuram. O ki, var səyahət edirəm. Mənə itirsən, xaricdə taparsan. Haradan-haraya, elə deyil?..

TAMƏR. Hə..Boşanmışsan yoxsa?..

ÖMƏR. Niyə də boşanırsan ki?..İki dənə uşağım var.

TAMƏR. Barmağında üzük görmürəm.

ÖMƏR. Əşi, bizimki elə-belə evlilik. Hər dənbir gedirəm evə...

TAMƏR. Heç dəyişməmişsən?..

ÖMƏR. Yoxsa həyatın ləzzəti olmaz ..Bir çiçəklə bahar olmur ki, qardaş. Amma lap elə də əhlikef də sayma mənə.

TAMƏR. Əstəğfürullah.

ÖMƏR. A kişi, sən canın, bu əstəğfürullahı -zadı burax. Bağlardan az giləs oğurladıq? Uşaqlarımı ən yaxşı məktəblərdə oxuduram. Qızım xaricdə oxuyur. Ali təhsil alır.

TAMƏR. O qədər böyüyüb demək.

ÖMƏR. İçərinizdə əsarət xaltasını ən erkən taxan da mən oldum. Bunu ki, bilirsən.

TAMƏR. Hələ tələbə olarkən evləndiyini eşitmişdim.

ÖMƏR. Hə də. Qismət insanın ayağına bir neçə dəfə gəlir həyatda. Hələ tələbəydim. Yataqxanaların künc-bucağında sürünürdüm. Amma yaraşılıq idim.

TAMƏR. İndi də yaraşılıqsan.

ÖMƏR. İndi də? Yox canım. (qarnını göstərir). Bəs bu göbəyi neyləyim? Arvadımla bilirsən, necə tanış olduq?..Eyni ilə filmlərdə olduğu kimi. Bufətdəydim. Dostlarım məni bir qızla tanış etdilər. Belə də, pis deyildi. Dərhal xəbər gəldi ki, bəs, qızın atası varlıdır. İndi mənim halıma bax da!..Atamın mənə göndərdiyi üç-dörd quruşla yaşamaqdan lap bezara gəlmişdim. Aman dedim, dövlət quşu başına qonub, bu quşu uçurtma, bu fürsət bir də ələ keçməz. Girişdim qıza, məsələni həll etdik, di gəl ki, ayaq üstə qırxı çıxmış, saldı tərsliyinə.

TAMƏR. Ayaq üstə qırxı çıxmış kimdir?

ÖMƏR. Kim olacaq? Qızın atası. Hər yoldan keçən şalvarı yamaqlıya mən qız vermərəm dediyini xəbər alınca, qan beynimə vurmadı?..Nə olar, dedim, bunu sən mənə deyirsən?..Dərhal girişdim işə!..Qızın ağzından girib burnundan çıxdım, necə lazımdır bağladım özümə. Hələ bağlamaq bir yana dursun, qarnını da... şişirdim. Sonra da əl altından xəbər göndərüb əhvalatı ona çatdırdım. İstəyirsən vermə. Nəysə ki, axırı qoca inadından əl çəkdi. Az qaldı ki, ayaqlarıma düşsün. Əşi, bir toy elədi mənim üçün ki, dillərə dastan! Yeşiklərlə viski daşıyırdı qarsonlar. Evləndikdən iki il keçdi. Bir də baxdıq ki, aha..qoca kaftar dörd qolluya minib ki!..

TAMƏR. Başa düşmədim...

ÖMƏR. Gəbərdi gorbagor. Sonra da hop, onun qurmuş olduğu və illərlə idarə etdiyi müəssisənin başına keçdim.

TAMƏR. Hə..Təmin olunmusan...Heç bir narahatçılığın yoxdur. Uşaqların gələcəyi üçün də heç bir qorxun yoxdur...

ÖMƏR. Bilirsən, səni heç unutmadım. Bəzən lisede oxuduğumuz illəri xatırlayırdım. Yaman çalışırdın. Yaxşı oxumağı sən qarşına məqsəd qoymuşdun.

TAMƏR. Başqa çarəm yox idi ki...

ÖMƏR. Mən yaxşı qiymət almaq üçün çabalardım. Yazılarının hər kopyasını mənə verirdin. Bir dəfə özün yazmış olduğun yoxlama işinə mənim adımla yazıb qarşıma qoymuşdun. Niyə mənə yardım edirdin?..

TAMƏR. Bəlkə, mənim edə bilmədiklərimi edə bildiyin üçün.

ÖMƏR. İkimizdə orta vəziyyətli ailələrin uşaqları idik. Hətta yoxsulduq. Amma sən seçilirdin.

TAMƏR. Çox arxada qaldı o günlər. Amma həyat ağrısı-acısı ilə yenə də davam edir.

ÖMƏR. Çox tanışım var. Adlarını belə yadıma sala bilmədiyim minlərlə üz. Bəzən içimdə elə bir yalnızlıq duyğusu baş qaldırır ki, deməklə başa gəlməz. Minlərlə insanın arasında yap -yalnızam sanki. Hər addımda da mənfəətlə qarşılaşırsan. Dostum yox. Amma sən kimi bir arqadaşım var. Tez-tez gəl yanıma. Görüşək. Gedək gəzək. Bazlıq eləyək.

TAMƏR. İşimdən ayrılmaq məcburiyyətində qaldım.

ÖMƏR. Başa düşmədim.

TAMƏR. İşsizəm

ÖMƏR. (gülür). Nə vaxtdan bəri?..

TAMƏR. Hardasa bir ay olacaq?

ÖMƏR. Elə buna görə səhərdən qaş-qabağını sallamısan?..

TAMƏR. Üç il qalmışdı təqaüdə çıxmama...

ÖMƏR: Sənin başın xarab olub? Dəlisən nədir? Buna görə adam

qanını qaraldar.

TAMƏR. Kirayə evdə qalırım. Ali təhsil alan bir qızım var. Arvadımın aldığı maaşla bir təhər başımızı dolandırırıq. Bir az da qardaşım əl tutur.

ÖMƏR. Ə kişi, mən sənə səhərdən bir quran söz deyirəm. Madam ki, belə bir problemin vardı, nədən dərhal məni axtarıb tapmadın?..

TAMƏR. Yanlışlığın düzəldilməsi üçün lazımı yerlərə müraciət etmişdim. Daha çox onun cavabını gözləyirdim.

ÖMƏR. Gəldi cavab?..

TAMƏR. Hələ gəlmədi. Amma...

ÖMƏR. Boşla getsin..Ürəyinə salma. Hələ sən mənə de görüm, nə qədər pul verirdilər sənə?..

TAMƏR. Üç il qalmışdı ki, təqaüdə çıxam.

ÖMƏR. Ə kişi, at o yana təqaüdü – filanı. Bunların verdiyi təqaüd başlarına dəysin. Dəlisən sən?..Orada aldığığın iki qatını verərəm sənə!..Lap istərsən üç qatını ödəyəyəm canım-qardaşım. Yəni, indi yenidən köhnə işinə dönmək mümkün olsa gedərsən?

TAMƏR. Bu mənim üçün bir qürur məsələsi.

ÖMƏR. Boşla görək. Pulun varsa hər zaman qürurlusan canım qardaşım. Qürur dediyin nədir?..

TAMƏR. Mənə nə kimi bir iş verə bilərsən ki?..

ÖMƏR. Baho, sən kim kimi adama burada iş yoxdu bəyəm? Mənim olmadığım zaman gəlib burada bir-iki hay-huy qaldıracaqsan, vəssalam.

KATİBƏ (səsi). Sizinlə görüşmək istəyən biri var. Telefonda.

ÖMƏR. Kim?

KATİBƏ (səs). Adını söyləmədi

ÖMƏR. Adını öyrən.

KATİBƏ (səsi). Özəlmiş. Ancaq sizinlə görüşə bilirmiş.

ÖMƏR. Ləğv elə!..Ləğv elə!..

KATİBƏ (səsi). Çox inad edir. Onu maraqlandıran çox önəmli bir şey var deyir.

ÖMƏR. Nə istəyir e bu?..Cala məni..Alo..Bəli..Mənəm..Kimsiniz?..Kim?..
Bəli..A bala, sən kimsən?..Nə istəyirsən?..Hə, eşidirəm. Nə baxımdan?.. Başa düşmədim. Qulaq asıram. Başa düşdüm. Xeyr..Niyə?..Başa düşməyə çalışaram..Bəli..Bəli..Çox yaxşı bir adamdır. Bilmirəm. Oldu. Bəli..Başa düşmədim...Bəli..Oldu..Gülə-gülə. Oldu. Yaxşı..(dəsyəyi asır).

TAMƏR. Nə oldu?..

ÖMƏR. Heç..

TAMƏR. Kefin pozuldu elə bil...

ÖMƏR. Elədir... Paho!..İşə düşmədik?..

TAMƏR. Deyəsən, adını demədi.

ÖMƏR. Məxfi bir mövzu...Pah atonnan səni!..

TAMƏR. Nə oldu?..

ÖMƏR. Bu telefon zəngi aləmi qarışdırdı. Nəysə.

TAMƏR. Bəlkə kömək lazımdır?

ÖMƏR. Xeyr, xeyr!..(susurlar).

TAMƏR. Sənin qanın qaraldı deyəsən? Mən qalxım artıq.

ÖMƏR. Olar. Gəldiyinə sevindim. Keçmişə yada saldıq.

TAMƏR. (əlini uzadır). Nə vaxt zəng edim sənə?

ÖMƏR. Məni?..İndi bir neçə günlüyə İstanbuldan gedirəm. Hər halda on beş, iyirmi gün sonra gələrəm.

TAMƏR. Zəng edərəm.

ÖMƏR. Gələndə mən özüm səni axtararam. Necə olsa ev telefonun var məndə.

(Öpüşürlər. Tamər çıxır. Ömər stol arxasına keçir, düşünür).

TELEFONDAKI SƏS. Ona yardım etməyi ağılından çıxart!..Neçə ildir ki, görmürsən onu. Heç bilirsən, necə bir insana çevrilib o?..Yaxına qoyma onu, yoxsa zibilə düşərsən!..Tutduğun vəzifəyə də asan gəlmədin..Bir an içində yumbalanarsan aşağı. Onunla yan-yana durmağın belə yanlıştır. Yenidən zəng edəcəyəm sənə.

BİNADAKI MƏNZİLİN ZALI

(Nurgül ilə Yeşim. Qapı çalınır. Nurgül açır. Gələn Həmdi bəydir).

HƏMDİ. Axşamınız xeyir.

NURGÜL. Aqibətiniz xeyir.

HƏMDİ. Tamər bəy evdədir?..

NURGÜL. Hələ gəlməyib.

HƏMDİ. Nə zaman gələr?

NURGÜL. İndilərdə gəlməlidir.

HƏMDİ. Üzür istəyirəm, özümü təqdim etmədim. Mən Tamər bəyin müdiriyəm.

NURGÜL. Həmdi bəymi?..

HƏMDİ. Bəli. Tamər bəylə söhbətim vardı.

NURGÜL. Buyurun, əfəndim. Girin. Gələr indi.

HƏMDİ. Narahat etməyim sizi..

NURGÜL. Əstəğfürullah. Sən Allah, bağışlayın, evimiz bir az dağınıq.. (bir tərəfdən də otağı yığışdırmağa çalışır).

YEŞİM. Xoş gəlmisiz.

HƏMDİ. Sağ olun. QIZISINIZ?..

YEŞİM. Bəli, əfəndim.

NURGÜL. Bağışlayın əfəndim. Evin halına baxın da...

HƏMDİ. Rica edirəm. Bizim evimiz də belədir. Neyniyək, başımız qarışıb

işə..

NURGÜL. (oturur). Necəsiniz?

HƏMDİ. Təşəkkür edirəm. Siz necəsiniz?..

NURGÜL. Əlləşib-vuruşuruq da...Gündüz işdə, gecə də evdə...

HƏMDİ. Elədir...Gec gəlməz ki?..

NURGÜL. Gec gəlməz. Bir dostuna baş çəkəcəkdİ. Məlum. Özüylə görüşəcəkdiniz?..

HƏMDİ. Bəli, bəli. Qızımızın adı nəydi?..

YEŞİM. Yeşim.

HƏMDİ. Harada oxuyursan?..

YEŞİM. Əczaçılıqda əfəndim. Bu il bitirəcəyəm, qismət olursa..

HƏMDİ. Aman, nə gözəl!..Mənim qızım da ədəbiyyat fakultəsində oxuyur. O da gələn il bitirəcək.

NURGÜL. İnşallah.

HƏMDİ. İnşallah, əfəndim, inşallah!..

NURGÜL. Qəhvə içirsiniz?..

HƏMDİ. Zəhmət olmazsa..

NURGÜL. Nə zəhmət. Buyurun.

HƏMDİ. Şəkərsiz olsun. (Yeşim mətbəxə keçir). Siz işləyirsiniz, eləmi?

NURGÜL. Bəli, əfəndim.

HƏMDİ. Harada?

NURGÜL. Bir bankda.

HƏMDİ. İşiniz asan deyil.. Oooo.. banklar, baş ağrısı..

NURGÜL. Danışılası deyil, əfəndim, heç deyil..Bu gün faizlər bir cür, sabah yüksəlir, o biri gün yenidən düşür. Şübhəsiz, bu hal bizim işimizə də təsirini göstərir. Gəl indi çıx vəziyyətdən, görüm necə

çıxırsan, bütün hesablamaları təzədən aparmağa başlayırıq.

HƏMDİ. Haqlısınız.

NURGÜL. Zətən aldığımız da nədir ki!..

HƏMDİ. İşiniz çox ağır. Bir də Tamər bəyin başına gələnlər. Hamımızı çox üzdü. Belə bir dürüst insana...(Yeşim qəhvəni gətirir). Təşəkkür edirəm.

YEŞİM. Su da gətirimmi?..

HƏMDİ. Pis olmaz. Sizə zəhmət olacaq qızım.

YEŞİM. Rica edirəm. (çıxır).

HƏMDİ. Çox xanım bir qızınız var. Aptekçi xanım. Yaman yaraşır ona.

NURGÜL. Təşəkkür edirəm, əfəndim. (Yeşim gəlir, suyu verir).

HƏMDİ. (alır). Nişanlısan sən?

YEŞİM. Bəli, əfəndim.

HƏMDİ. Nişanlın da tələbədir?..

YEŞİM. Sərbəst çalışır əfəndim. Daha doğrusu atasının yanında.

HƏMDİ. Güzəl, güzəl...

(Qapı çalınır.Nurgül açır. Gələn Tamərdir).

NURGÜL. (yavaşca). Həmdi bəy içəridədir.

TAMƏR. Hansı Həmdi bəy?..Müdirmi?..

NURGÜL. Hə...

TAMƏR. Niyə gəlib?..

NURGÜL. Səninlə söhbətə gəlib. Yaxşı davran onunla ha...

TAMƏR. Xoş gəlmisiz əfəndim.

HƏMDİ. Xoş günün olsun. Necəsən Tamərçiyim?..

TAMƏR. Belə də...Gördüyünüz kimi.

HƏMDİ. Səninlə söhbətim var, Tamər.

TAMƏR. Buyurun.

NURGÜL. Biz çıxmaq.

HƏMDİ. İstəyirsiniz siz də qalın.

NURGÜL. Rahat söhbət edin, mane olmayacaq. (çıxırlar, amma Nurgül qapıdan qulaq asır).

HƏMDİ. Sözü uzatmayacağam, Tamər. Mənim səni nə qədər istədiyimi bilirsən. Gərçi o gün bir az sərt danışmaq məcburiyyətində qaldım səninlə...Amma nə edəsən, vəzifəmiz belədir. Üzr istəyirəm, gərək mənə bağışlayasan.

TAMƏR. Allah bağışlasın.

HƏMDİ. İndi Tamər, gələk əsas məsələyə. Sən vəzifəndən azad ediləndən bir gün əvvəl, baş verən ziyankarlıqla əlaqədar olaraq bir dosya vermişdin sənədləşdirməyə. Hətta sənədləşdirmiş və lazımı tədbirlərin görülməsi üçün vəziyyəti mənə də bildirmişdin. Etiraf etməliyəm ki, dosyanı dərhal gözdən keçirə bilmədim. Zətən hər şey o qədər sürətlə baş verdi ki, ertəsi gün də işdən azad edildin.

TAMƏR. Bəli.

HƏMDİ. Ancaq, dosyanı yenidən təhlil etmək imkanını əldə edə-ətməz, baxdım ki, məsələ çox ciddidir. Ziyankarlıq baş alıb gedir. Yəni sən haqlısan. Bir az da dərinlərə baş vurdum və baxdım ki, hələ sənin də aşkara çıxara bilmədiyən bir çox şeylər də var. İri həcmli korrupsiya və rüşvət olayı ilə üz-üzəyik. Biz bu dünyada nə üçün yaşayırıq, hə.. Tamərciyim? Bizim bir məmur olaraq qürurumuz və şərəfimizdən başqa uşaqlarımıza verəcəyimiz mirasımız varmı?..

TAMƏR. Yox əfəndim.

HƏMDİ. Bu gün sənin başına gələn, sabah mənim də başıma gələ bilər. Elə deyilmi?..

TAMƏR. Elədir, əfəndim.

HƏMDİ. Biz biri-birimizə sahib çıxmasaq, kim sahib çıxar bizə? Gecələr

gözümə yuxu getmədi. Düşündüm, üzüldüm. Və vəzifəmi icra etməyə qərar verdim.

TAMƏR. Sağ olun, əfəndim.

HƏMDİ. Bu işi yoluna qoyacağın Tamər. Mütləq düzələcək bu iş. Bu gün sənə üçün çox vacib olan adamlarla görüşdüm. Adlarını çəkmək istəmirəm. Çox vacib şəxslərdir. Xəbər gözləyirəm onlardan. Özü də bu gecə gözləyirəm. Bu işə mütləq əncam çəkəcəyəm və keçib yenidən öz yerində oturacaqsan. Bu dövlət sənə kimi dürüst insanların cəhdi ilə ayaq üstə durur. Sənə kimi insanlar olmasaydı, bığ yeri tərləməmiş yetimlərin haqqı üç-beş kapital sahibinin cibinə dolardı. Sağ ol!..Vətən sənə kimi insanlara minnətdardır. Haqq yerini tapır. Tapacaq da!..

TAMƏR. Amma bütün ciddi-cəhdinizə baxmayaraq.

HƏMDİ. (susdurur). Qayıdacaqsan. Bunun əksini ağılından çıxar. Amma ortalığa qəmbərqulu çıxsa, mənim gücüm çatmasa, sənə söz verirəm ki, sənə təqaüd məsələni həll edəcəyəm və dərhal açacağam sandığı, tökəcəyəm pambığı. Dayanmışam arxanda!..

TAMƏR. (kövrəlir). Sağ olun əfəndim...

HƏMDİ. Borcumuzdur. Əlində sənədlərin kopyaları varmı?..

TAMƏR. Var əfəndim, burada. (dolabdan bir zərf çıxarır).

HƏMDİ. Xeyr, xeyr, xeyr!..Onları öz yerinə qoy. Yaxşı ki, var. Əgər bacara bilməsək bütün bunları mətbuata yayarıq, lap elə lazım gəlsə bunları qoltuğumuza vurub möhtərəm prezidentə müraciət edirik. Amma elə bilirəm ki, iş gedib o əndazəyə minməz, elə özümüz bəri başdan bu işə əncam çəkərik...

TAMƏR. Sağ olun əfəndim.

HƏMDİ. (ayağa qalxır). Mənə izin ver, dərhal gedim Tamər. Xəbər gözlədiyim adamlarla görüşüm. Bu işi artıq bitirək.

TAMƏR. Sağ olun, əfəndim. Nurgüül..

(Nurgül və Yeşim gəlirlər).

NURGÜL. (sanki heç bir şey duymamış kimi). Otursaydınız, əfəndim.

Yeməyimiz hazırdır.

HƏMDİ. Xeyr. İnşallah bir gecə arvadım və qızım la sizi narahat edərik. Vaxt itirməyək. Xudahafiz. (Taməri öpür). Tamər!..Tamər!.. Gecən xeyrə qalsın.

BİRLİKDƏ. Gülə-gülə əfəndim. Gülə-gülə.

TAMƏR. (arxasından). Xanımınıza sevgimizi, salamımızı söyləyin!..Çox sevinərik.

HƏMDİ. Söyləyərəm əfəndim. Söyləyərəm. Telefonumu gözlə.

(Qapını bağlayırlar. Sevinc).

TAMƏR. Eşitdin?..

NURGÜL. Əlbəttə eşitdim. Qapının arxasındaydım.

YEŞİM. Mən də eşitdim, ata.

TAMƏR. Gördünüzmü? Gərək heç vaxt ruhdan düşməyəsən. Gec də olsa haqq yerini tapır. Nə etsən qarşına çıxır.

NURGÜL. Arada az qalmışdı ki, ümitsizliyə qapılıam.

TAMƏR. Bu işin belə olacağını bilirdim. Mənimlə kəllə-kəlləyə gələnlərin qisməti kədər və göz yaşdır.

NURGÜL. Keçən gün fala baxdırdım. İşləriniz qarışıqdır, amma sonu aydınlıq olacaq demişdi falçı qadın.

YEŞİM. Falçılara inanma, ana!..

NURGÜL. Necə inanmayım?..Bax, düz çıxdı.

TAMƏR. Əlbəttə ki, belə də olmalı idi. Gör bir necə hiss edib mənim haqlı olduğumu?..Üstəlik vicdan. Vicdan deyə bir məsələ var. Sonuna qədər səni müdafiə edəcəyəm dedi. Durmuşam arxanda dedi. Bu adam əslində pis adam deyil. Qərarlı, inamlı. (telefon zəngi). Deyəsən, odur.. Buyurun əfəndim. (hirsələnir, dəstəyi qızına uzadır). Al, zırramanın yekəsi ilə danış!..

YEŞİM. Eşidər..Onsuz da aramız yaxşı deyil..

TAMƏR. Axşamınız xeyir deyərsən o xiyara!..

YEŞİM. Alooo...Hə...Eşidirəm.

NURGÜL. (Tamərə). Yavaş ol, eşidər, yaxşı düşməz.

TAMƏR. Eşidir, eşitsin də!.."Yeşim ordadır?" Danışmağına bax...
Heyvərə!..(Mətbəxə keçir).

YEŞİM. Olar.. Yaxşı yaxşı.. Sabah. .Oldu, gülə-gülə... (dəstəyi asır). Nə deyindir yenə?..

NURGÜL. Qızım, o da heç olmasa, bir axşamınız xeyir desin də...

YEŞİM. Məcbur edə bilmərəm ki, onu. Atamın ondan zəhləsi getdiyini bilir..

NURGÜL. "Necəsiniz" desin heç olmasa. Day bu qədər yox də...

YEŞİM. Hə, yaxşı...(Otağına keçir, Tamər gəlir).

TAMƏR. (arxayın). Bu evlilik çox yanlış olacaq, baxarsan... Bu adam sabah evləndimi, qızımızı bir daha bizə göstərməz. Heç ayaq açdı olmadan bir qəmbərqulu çıxaracaq, bu hərif!..

NURGÜL. Bir şey olmaz. Xasiyyətini bildiyi üçün səninlə qısa danışır.

TAMƏR. Bu gün qısa danışarsa, sabah əməlli-başlı qırğına çıxarıq. Rədd eləsin qız onu!..Sabah çolma-çocuğu ilə ayrılmaqdaysa elə bəri başdan bu işdən vaz keçsə, daha sərfəlidir.

NURGÜL. Elə demə, Tamər. Sabah məktəbi bitirəndə ona aptek açma biləcəyikmi?..Mətin bir qarantidir!..Arvadının aptekini o açmayıb bəs kim açacaq?..Səndə, məndə o pul var?..

TAMƏR. Mən özüm ona aptek acaram.

NURGÜL. Nə ilə?..

TAMƏR. Üç il sonra təqaüdə çıxıram. Başqa uşağımız yoxdur ki!.. Aylıq təqaüdüm yetər bizə. Lap elə bu pula oteldə otaq tutub yaşamaq da olar.

NURGÜL. Ölmə eşşəyim, ölmə..Yaxşı, bəs üç il nə etsin bu qızcığaz? Boş-boş danışma, sən canın!.. (Telefonun zəngi).

TAMER. (telefona cumur). Buyurun, əfəndim. Sənsən? Çox yaxşı oldu Sənər. İşim düzəlir deyəsən. Vallah, düz sözümdür. Mən sənə telefon açaram. İndi mənə zəng vuracaqlar, onu gözləyirəm. Haqlı olduğumu başa düşüblər. Oldu. Mümkündü..Sabah axşam gözləyirik. Haydı, gülə- gülə. (dəstəyi asır). Sənər çox sevindi.

NURGÜL. Pərvərdigara, sən nə böyüksən!

TAMƏR. Görəcəksən. Baxarsan nələr olacaq? Bəlkə də...

NURGÜL. Səni hüzura çağıranda lap elə də boynu bükük durma. Şəstlə dayan qarşılarında. Elə düşünməsinlər ki, sən pul sarıdan korluq çəkirsən? İşə ehtiyacın yoxdur kimi davran.

TAMƏR. Yəni, quyruğu dik tutmağımı istəyirsən. Doğrusu da o olur əslində.

NURGÜL. Özünü əldən-ayaqdan gedirmiş kimi də göstərmə. Bu sənin haqqın olan bir şey.(Telefon zəngi. Yeşim də girir içəri).

TAMƏR. (götürür). Alooo. Buyurun Həmdi bəy. Buyurun əfəndim. Necə? Nə edəcəyəm? Sabah saat doqquzda. Əlbəttə əfəndim. (dəstəyi qoyur) Oldu!..İşim düzəldi!.. (Bir-birinə sarılırlar).

BİRİNCİ BÖLÜMÜN SONU

İ K İ N C İ B Ö L Ü M

MÜDİR HƏMDİ BƏYİN KABİNETİ

KATİBƏ. Tamər bəy gəldi, əfəndim.

HƏMDİ. (aşırı səmimiyyətlə).Oooo! Xoş gəldin Tamərcan, xoş gəldin!
(qucaqlayıb öpür).

TAMƏR. Xoş gördük , əfəndim.

HƏMDİ. Kefin necədir?..

TAMƏR. Təşəkkür edirəm, əfəndim!..Allah razı olsun!..

HƏMDİ. (sanki nitq söyləyirmiş kimi). Sən bu ölkənin, vətənpərvər, ziyalı, dövlətini və millətini sevən, dövlətinin mənafeyini, ailəsinin mənafeyindən üstün tutmağı tərcih edən dürüst bir vətəndaşsan. Və burası da yaddan çıxarılmamalıdır ki, bu ölkə sənə kimi insanların intəhasız ciddi-cəhdləri və sarsılmaz iradələriylə ayaq üstə durur! Və durmaqdadır! Böyük bir səhv nəticəsində səni tutduğun vəzifədən azad etmişdilər. Amma hər zaman olduğu kimi əhvalat xoşbəxt bir sonluqla başa çatdı, sən vəzifəyə geri döndün. Məni demirsən?.. Sevincimdən yerə-göyə sığmıram! Tamərcan, nə icirsən?..

TAMƏR. Qəhvə alım, əfəndim.

HƏMDİ. Əmr et, Tamərcan!..Əmr et!..

TAMƏR. Allah eləməsin.

HƏMDİ. (önündəki düyməyə basır). Qızım, bizə iki dənə qəhvə. Necə olsun?..

TAMƏR. Orta şəkərli.

HƏMDİ. Biri orta olsun. Sularını da yaddan çıxarma. Bəli... İndi dərhal mövzuya qayıdaq. Və sənə də vaxtını çox almayaq..

TAMƏR. Xoşdur, əfəndim.

HƏMDİ. Tamər, Tamər!.. Biz gərək bundan sonra sənənlə böyük və kiçik qardaş, hətta ata oğul münasibətinin canlı bir sübutu olmalıyıq.

TAMƏR. Əmr edin əfəndim!..

HƏMDİ. Axırı ki, haqq-ədalət öz yerini tapdı və sən yenə də burada aramızdasan. Əslində indi bir fotoqraf olsaydı..Amma zərər yox. Bir başqa gün bu kəsiri aradan qaldırırıq. (önündəki düyməni yenidən basır). Qızım! Tamər bəyin kabinetini təmizlədiniz?..

KATİBƏ (səsi). Təmizləndi, əfəndim. Əmrinizə görə masanı da dəyişdik.

HƏMDİ. Təşəkkür edirəm! Tamərcan, bilirsən də oturduğun masa çox kiçikdi. Sənin kimi çalışqan bir personalın masasının da özü kimi böyük olması gərəkdir.

TAMƏR. Niyə?.. Köhnə masamda da...

HƏMDİ. Tamər, Tamər!.. Niyə belə əzilib-büzülürsən? Bu otaqda mənim yerimdə tək otura biləcək bir insan varsa, o da sənsən! Dünən gecə verdiyim qərarı burada, elə bu saat açıqlayıram. Diqqətlə qulaq as Tamərcan. Mən təqaüdə çıxıram!..

TAMƏR. Siz bu dövlətə və millətə lazımsınız əfəndim. Siz olmadan iş getməz. Hər şey dayanar.

HƏMDİ. Yooox!..Artıq növbə siz gənclərindir. Biz bu millətə kifayət qədər faydalı olduq. Vaxtın gələndə gərək çəkilməyi bacarasan. Yoxsa bəziləri kimi, kreslodan yapışıb qəbrə kimi sürüyür onu. Bu bir estafet yarışı!..Bax, elə mən də bu estafeti etibarlı əllərə, yəni sənə vermək istəyirəm.

TAMƏR. Nə deyim?.. Allah sizdən razı olsun!..

HƏMDİ. (susdurur). Səni təqdim edəcəyəm. Səni təqdim etmək istəyirəm. Beləliklə gözüm arxada qalmayacaq. Dünən gecə evinizə gəldiyimdə qan ağladım. Bir həsirsən, bir məmməd nəsir!..Kresloların şəlpəsi tökülür. Xalça elə bil, it ağzından çıxıb. Divarın boyası imdad diləyir. Amma bu yoxsulluq içində nur saçan xanım əfəndi bir həyat yoldaşı!.. Və gənc bir qız. Adı?..

TAMƏR. Yeşim.

HƏMDİ. Yeşim. Yeşim. Əczaçılıqda oxuyur. Par-par parlayan gənc bir beyin. Bu yoxsulluğun, bu işsizliyin nədir əsas səbəbi?..Namus!..

Budur, namuslu olmanın təbii nəticəsi!..İndi oğru olsaydın, rüşvət alsaydın, camaatın son tikəsini boğazından çəkib çıxarsaydın, haram yesəydin, dövlətin pulunu talan edib ciblərinə doldursaydın beləmi olurdu? Üstəlik elə bir vəzifədə çalışırdın ki, istəsəydin bunu yüz dəfə edərdin. Səssiz-səmirsiz. Necə deyirlər, “hamı necə, sən də elə!” Xeyr!..Amma sənə “adam ac olar, kişi olar!” – deyib yaşadın. Bunlar biri-birini tamamlar! Qarşında uzun bir həyat var, Tamər. Sənin olan bir həyat. Tamər, sən kimi insanla mən fəxr edirəm!

TAMƏR. Təşəkkür edirəm əfəndim.

(Bu arada binanın mənzilində olan zalda biri zərfi axtarmaqdadır).

HƏMDİ. İndi gözlədiyim xəbər gələr-gəlməz, işi bağlayıb səninlə xoş bir sonluğa qədəm qoyacağıq, Tamərcan!..

(Tamərin otağında eşələnən adam zərfi deyəsən tapıb. Zərfin içindəkiləri götürür, onun içinə başqa şeylər yerləşdirib zərfi əvvəlki yerinə qoyur. Telefonla harasa zəng edir. Telefon zəngi).

HƏMİN ADAM. Həmdi bəy?..

HƏMDİ. Hə..mənəm!..

HƏMİN ADAM. Axır ki, tapdım.

HƏMDİ. Bax ha...səhvə yol vermə!..

ADAM. Baxdım..

HƏMDİ. Dərhal gətir. (dəstəyi asır. Həmin adamın da üzərinə düşən işıq sönmür). İndi Tamərcan, vəzifəni icra edəcəksən. Səni dərhal indi öz əllərimlə masana oturdacağam. (Tamər qalxır). Bir dəqiqə!..Yalnız bir problem var. Bunları mənə izah et.

TAMƏR. Nəyi izah edirəm, əfəndim?

HƏMDİ. Bu korrupsiya hadisəsini sənədləşdirməndə sənə kim kömək etdi?

TAMƏR. Kənardan heç kim yardım etmədi mənə..

HƏMDİ. Bax, Tamər. Hər şey sənin izahatına bağlıdır. Dərhal otura bilərsən öz masana.

TAMƏR. Hər şey ortada idi əfəndim. Bütün alınanlar, satılanlar, qəbzələr. Saxta sənədlər. Hər şey ortada idi...

HƏMDİ. Hər şey ortada deyildi!..Kimsə sənə kömək edirdi. Həmin kimsələrin bir təşkilat olduğunu sənə xatırlatmağa bilmirəm lüzum varmı?..Sən namuslu bir insansan. Amma alət olursan?..

TAMƏR. Kimlərə alət oluram?..

HƏMDİ. Bax, mən də elə onların adlarını bilmək istəyirəm!

BİNADAKİ MƏNZİLİN ZALI

(Gecə. Nurgül və Yeşim oturublar. Qapı çalınır. Açırlar).

NURGÜL. Nə oldu?..Niyə belə gec gəldin?..

TAMER. Olmadı...

NURGÜL. Necə?

TAMƏR. Olmadı...

NURGÜL. Niyə olmadı?..

TAMƏR. Mənə izahat ver dedi.

NURGÜL. Nəyi?..

TAMƏR. Dəli olacağam, vallah!..

NURGÜL. Nə oldu, desənə.

TAMƏR. İzahat ver dedi.

NURGÜL. Nə istəyirlərsə, izah edəydin də...

TAMƏR. İzahat verə bilməzdim.

NURGÜL. Niyə, söyləsənə?..

TAMƏR. İzah edəcəyim bir şey yoxdu ki...

NURGÜL. Bəs onda nə istəyirlər axı? Söyləsənə! Həftələrdir pərişanığ, görmürsən halımızı? Qardaşın arvadı da məsələdən xəbərdardır. Ona

görə də qardaşın daha bizə yardım edə bilmir. Nə istəyirlərsə gərək deyəydin onlara. Danışsana!..

YEŞİM. Qışqırma, ana.

TAMƏR. Bu dosyanın hazırlanmasında kimlərsə mənə yardım etdiklərin düşünürlər. Əslində onu özüm hazırladım. Kimsənin bu işlə əlaqəsi yoxdur. Kimin adını çəkəkim ki?..

NURGÜL. Kimi istəyirlərsə adlarını çəkəydin də...

YEŞİM. Ağına gələni danışma, ana.

NURGÜL. (ağlamağa başlayır). Sənin nəyinə lazımdı? Gör nə vəziyyətə düşmüşük? Bilmədiyin işlərə niyə burnunu soxursan?.. Onlara nə lazımsa açıb danışaydın da?..

TAMƏR. Yoxdur deyirəm, başa düşürsən? Onlara deyəcəyim heç bir şey yoxdur! Yoo yoox, var, var. İzahat verəcəyim bir şey var! (telefonla harasa zəng edir, gözləyir). Respublika Prokurorluğunun nömrəsini istəyirəm. Gözləyirəm. Bəli. (yazır). Bəli. Təşəkkür edirəm.

NURGÜL. Nə oyun çıxarırsan?..

TAMƏR. Sən qarışma!..

NURGÜL. Neyləyəcəksən?..

YEŞİM. Ata, nə edirsən?..

TAMƏR. Açacam sandığı, tökəcəyəm pambığı! Bunu istəmirdiniz?..

NURGÜL. Başımızı daha böyük cəncələ salırsan. Etmə!..Burax!..Çəkil! Dayan!..Əl çək!..

TAMƏR. (arvadını itələr. Nömrəni yığıb gözləyir). Aloooo! Prokurorla görüşmək istəyirəm. Onu əvəz edən kimsə yoxmu?..Çox vacib bir məsələ haqqında ona şəxsən məlumat vermək istəyirəm. Ortada çox vacib bir məsələ var. Xahiş edirəm, məni onunla calaşdırın. (gözlər). Bəli əfəndim. (telefon nömrəsini deyir). Tamər Atık. Çox vacib. Mən gözləyirəm əfəndim. (dəstəyi qoyur, gözləyir, az sonra telefon zəng çalır). Alo!..Mənəm əfəndim. Əlimdə çox vacib sənədlər var. Çox böyük bir korrupsiya hadisəsi ilə qarşı-qarşıyıyıq. Telefon söhbəti deyil.

Adresinizi bilmirəm, amma gəlib taparam. Küçəyə çıxmaq istəmirəm, əfəndim. Böyük bir ehtimalla məni izləyirlər. Adresimi versəm, bu işlə əlaqədar birini göndərə bilərsinizmi? Çox vacib məsələ, əfəndim. Oldu əfəndim. (adresini yazdırır). Gözləyirəm əfəndim. (dəstəyi asır. Tamər bufetin siyirməsindən zərfi çıxarır).

NURGÜL. İndi nə edəcəyik?..

YEŞİM. Əl çək onun yaxasından, ana. Hər halda özü yaxşı bilir, nə edir.

TAMƏR. Əlbəttə ki, nə etdiyimi yaxşı bilirəm. İzahat verəcəyəm, dayan bir...(Qapı çalınır. Yeşim açır. Öndə Səidə, arxada Sonər gəlirlər. Səidənin əlində bir paket vardır. Zala daxil olur).

SƏİDƏ. Axşamınız xeyir. Yeşim, al bu tortu. Çay içməyə gəldik sizə.

SONƏR. Axşamınız xeyir.

BİRLİKDƏ. (qeyri-müəyyən). Axşamınız xeyir.

SƏİDƏ. Xeyir ola, gözləmərdiniz bizi?..Şok olmusunuz, sanki.

BİLİKDƏ. Yoooox...

SƏİDƏ. Vallahi, Kartaldan gəlirik ta. Marağından Sonər özünə yer yapa bilmir. İki ayağını bir başmağa dirəyib ki, gedək, görək nə oldu? Elə əslində mən özüm də maraqlanmıram desəm yalan olar. Necə olsa biz bir ailə sayılıyıq. Nə var?..Gözümə bir təhər dəyirsuz?..Noldu?..

SONƏR. Nə oldu qardaş?..Danışsana?..

SƏİDƏ. Deyin görək, nə baş verdi?..

NURGÜL. İşi düzəlmədi.

SƏİDƏ. Bəs düzəldi demişdin?..Nə oldu yenə?..

TAMƏR. Çağırdılar getdim. Sənədləri verənlərin adlarını söylə, sonra keç otur stoluna dedilər.

SƏİDƏ. Hansı sənədləri?..Kimlərin adlarını?..

TAMƏR. Bu dosyadakı sənədləri verən adamların adlarını istədilər məndən.

SƏİDƏ. Sən də versəydin.

TAMƏR. Kimsə mənə heç bir sənəd-filan verməyib. Əslində bütün sənədlər göz qabağında idi. Mən onları yalnız səliqə-sahmana saldım.

SƏİDƏ. Bunlar dəlidi-nədir?..Camaatı ələ salıblar? Bəs onda niyə çağırmışdılar görən?..

NURGÜL. İndi prokurorluqdan gələcəklər.

SƏİDƏ. Nə prokurorluq?..Kim?..Niyə?..

NURGÜL. Əlindəki sənədləri vermək üçün telefon etdi Tamər.

SONƏR. Nə zaman?..

NURGÜL. Bir az əvvəl. Əhvalat get-gedə böyüyür!..

SƏİDƏ. Böyüsün əhvalat!..Ən pis şey qərarlılıqdır!..Əcəb eləmişən Tamər. (Sənərə də təsdiq elətdirir).

SONƏR. Əcəb eləmişən qardaş.

SƏİDƏ. Əlinin də içindən gəlib! Mən sənə yerinə olsaydım elə əvvəlcədən bu işə əncam çəkərdim. Ver qurtul! Qoy onlar düşünsün, sənə nə? İşindən-gücündən qoyublar səni, hələ də istixarə eləyirsən? Vallahi afərin, daha sözlüm yoxdu sənə!..Yox ey, sənə itirəcək nəyin var axı?. Heç olmasa hər şey ortalığa çıxar. Mən sənə yerinə olsam, bir dosya da hazırlayıb Fövqəladə Hallar Nazirliyinə verərəm. Hətta eləməyəm tənbellik bir dosya da Konseyə yollayaram. Millət bar-bar bağırır ki, harada korrupsiya, ziyankarlıq varsa kökünü kəsəcəyik. Afərin, bax, belə! Bədə-bəddə nə olacaq?..Tutub səni dərhal dama basmayacaqlar ki?.. İslanmışın yağışdan nə qorxusu?..Qızım, bir çay dəmlə görək. Odur ha! Necə də qorxa-qorxa oturmuşdun, Tamər. Bravo, gözündə ucaldın!.. İndi, sən tamaşa elə gör, qarşında necə tir-tir əsəcəklər!..

(Hamının üzündə bir ümid hissi oxunur. Hətta Tamərin əhvalı da deyəsən düzəlib).

TAMƏR. Yaxşı ki, gəldiniz.

SONƏR. (yaltaqlanır). Vallah Səidə, sözlərin yağ kimi yayıldı ürəyimə.

SƏİDƏ. Hələ ver baxım bu zərfə. Hərçəndi Sonər əhvalatın ucundan – qulağından nəsə dedi, amma burnunun altında o qədər mızıldandı ki, heç bir şey başa düşə bilmədim doğrusu.

(Zərfi alır. Pilləkənlərdən çıxan ayaq səsləri eşidilir. Qapının zəngi. Nurgül qapını açır. Bir adam girir içəri, əlində də rabitə cihazı vardır).

PROKURORLUQDAN GƏLƏN ADAM. Tamər bəy?..

TAMƏR. Mənəm.

P.GƏLƏN ADAM. Nə olub?..

TAMƏR. (Səidənin verdiyi zərfi alaraq uzadır). Buyurun.

P.G. ADAM. Bu nədir?..

TAMƏR. Korrupsiya ilə bağlı sənədlər.

P.G. ADAM. (zərfi açaraq). Nə korrupsiya?..

TAMƏR. Çalışdığım iş yerində böyük bir talan baş verir. Bu talanı sənədləşdirincə dərhal məni tutduğum vəzifədən uzaqlaşdırdılar. Çox böyük bir ziyankarlıq. Çox önəmli.

P.G. ADAM. (açıb baxır. Gözləri kəlləsinə çıxır. Yerə çılpaq qadın fotoları və boyanmış bir-iki qəzet parçası tökülür). Bunları deyirsən?..

TAMƏR. Sizin vəzifəniz bunları araşdırmaqdır.

P.G. ADAM. Bunlarımı araşdırmaq?..(dəli zənn edir). Bəli, vəzifəmiz bunları araşdırmaqdır. Düz deyirsən!..Amma xanım, əlbəttə, izin versə əgər..(Tamerin şəklini şəkir).

ÖMƏRİN BÜROSU.

(Ertəsi gün).

KATİBƏ (səsi). Dostunuz gəldi.

ÖMƏR. Kim?

KATİBƏ. Tamər bəy.

ÖMƏR. Mən sənə nə tapşırırdım?..

KATİBƏ. Mənim heç bir günahım yoxdur. Sizin içəridə olduğunuzu bilir.

ÖMƏR. (qanı qaralır). Al içəriyə!.. (Tamər gəlir, əhvalı yerində deyil). Oooo, sənsən?..(azca əyilərək yer göstərir). Sən hara, bura hara?..

TAMƏR. Yeni gəlmisən?..

ÖMƏR. Haradan?..

TAMƏR. Gəzməyə getməmişdin?..

ÖMƏR. Hansı gəzmək?..Hə!..Dünən gecə gəlmişəm.

TAMƏR. Bu həftə iki dəfə sənə zəng etdim. Sənə mesaj da yolladım, dedim bəlkə gəlmisən..bu ümidlə yanına gəldim..

ÖMƏR. Hələ ki, mesajlardan xəbərim yoxdur. Mən özüm sənə zəng edəcəkdim, demişdim ki, sənə...

TAMƏR. İşin varsa sabah görüşək.

ÖMƏR. Daha gəlmisən də...elə indi görüşək...

TAMƏR. Yəqin ki, bilirsən, vəziyyətimlə əlaqədar olaraq bir ərizə vermişdim...Cavabı gəldi...Bu gün səhər...

ÖMƏR. Müsbətmi?..

TAMƏR. Mənfi...

ÖMƏR. Pis oldum...Çox pis oldum...

TAMƏR. İşimə geri qayıtmağım artıq qeyri-mümkündü... O qapı artıq bağlandı üzümə...

ÖMƏR. Bu da sözdür?..Bu qədər əlləş-vuruş...Axırı da belə...

TAMƏR. Gözümə bir təhər dəyirsən?..

ÖMƏR. Doğrudan?..Hər halda yol yorğunluğudur. Başım da, beynim də elə bil şişib qazana dönübdür...Dünən gecə yenə küpünə qədər vurdum. Belə baxanda, işlərim də heç yaxşı getmir. İqtisadi vəziyyət çökür qardaşım...Qiymətlər də sürətlə qalxır. Siqaret çəkirsən?..Keçib daha, bir dəne tüstülə!..

TAMƏR. İşlərin pozulmuş kimi danışırısan?..

ÖMƏR. İşlər yavaş-yavaş laxlayır...Bir ay sonra işlərin daha da pis olmayacağına heç kim qaranti verə bilməz. Ümumiyyətlə deyirəm...
Ümumiyyətlə işlər yaxşı deyil...(pauza)

TAMƏR. Mənim üçün düşündüyün iş nədir?..

ÖMƏR. Sənin üçün mü?..Hal-hazırda sən deyən bir şey ağıma gəlmir. Amma irəlidə mümkündür...

TAMƏR. Bu nə davranışdır?..Laqeyd, soyuqqanlı. Gəldiyim zaman da eyni şey oldu. Əlim havada qaldı.

ÖMƏR. Fikrim özümdə deyil. Yorulmuşam.

TAMƏR. Hanı köhnə dostluğumuz?..Yo yooox!..Sən deyildinmi məni, evimdən axtarıb israrla çağırın? Məni qapılarda qarşılayan sən deyildin? Bu gün isə özünü elə aparırısan ki, elə bil, məni tanımırısan? Zəhmət çək, bunun səbəbini izah elə mənə.

ÖMƏR. Üzr istəyirəm, səninlə əlaqədar deyil bunun səbəbi!

TAMƏR. Yox, yox, üzr istəmə, mənə izah elə. Məni az qala çəkə-çəkə çağırın, mənim yanımda işləyəcəksən deyən sən deyildin yoxsa. Heç narahat olma, səndən heç bir iş istəmirəm, ürəyini buz kimi saxla əziz dostum. Amma mənə bu əcayib, anlaşılmaz davranışının səbəbini izah etməlisən!..

ÖMƏR. Hər şeyi izah etmək sən düşündüyün qədər də asan deyil.

TAMƏR. İzahat istəyirəm səndən.

ÖMƏR. İzah ediləcək heç bir şey yoxdur.

TAMƏR. (ayağa qalxır). İstanbuldan kənar heç yana getməmişdin. Yalan danışırısan!..Katibən səsini ilk dəfə eşidəndə “Kimsiniz?”- deyə soruşdu. Adımı söylədikdən sonra da İstanbulda olmadığını dedi. Adam kişi olar! Sənin nə vaxt yalan, nə vaxt doğru söylədiyinə mənə çoxdan bələdəm. Heç dəyişməmişən!..Necə vardın, elə də qalmısan. Kaş ki, səninlə qarşılaşmaydıq!.. (Qapıya tərəf gedir).

ÖMƏR. (qolundan tutur). Bir az otur. (sarılıb öpür, dodaqları titrəyir).

Nə olar?..Sənin yaddaşında belə qalmaq istəmirəm. İnan, səni çox istəyirəm. Bir az, bir az otur. (Taməri oturduqdan sonra). Bilirsən?..Mənim pullarımın sayı-hesabı yoxdur. Maşınlarım, şəhərin mərkəzində bir neçə mənzilim, villalarım...Buyuruğum altında çalışan yüzlərcə insan var. Səni yanıma çağıranda, inan, səmimi idim. Çünki, dostum yoxdur. Hətta mən eşidəndə ki, işdən çıxmısan, elə sevindim ki!..Amma...İtirmək istəmirəm əlimdəkiləri. Məni başa düşməyə çalış...

TAMƏR. Anlamadım!..

ÖMƏR. Mənə söz ver. Söz ver ki, heç kəsə heç nə deməyəcəksən. İzah eləyəcəyəm sənə... Baş verənlərin hamısını deyəcəm sənə...

TAMƏR. Söz verirəm. Heç kimə demərəm.

ÖMƏR. Sən buraya gələndə, mənə zəng etdilər. Yadına gəlir?..

TAMƏR. Hə...

ÖMƏR. Səninlə bağlı zəng etmişdilər...

TAMƏR. Mənimlə?..

ÖMƏR. Bəli, səninlə. Bəzi suallar verdilər mənə, səninlə bağlı. Səni işdən niyə çıxartdılar?..

TAMƏR. Bilmirəm.

ÖMƏR. Doğrudanmı bilmirsən?..Təxminən nəyə görə çıxara bilərlər?

TAMƏR. Nə bilim, vallah..Heç bir fikrim yox. Sənə nəşə dedi bu adam?

ÖMƏR. Dedi!..Dedi ki, sən bir əngəlsən...Bir maniasən...

TAMƏR. Kim idi bu adam?..

ÖMƏR. Bilmirəm.

TAMƏR. Kim isə mənə pislilik eləmək istəyir. Adlarını da demirlər. Sən də bunları ciddi qəbul edirsən.

ÖMƏR. Vəziyyəti gərginləşdirmisən. Ona görə də işindən olmusan.

TAMƏR. Amma bir yanlışlıq var ortada.

ÖMƏR. Buna inanırsan?..

TAMƏR. İnanıram. Çünki ortada əngəl olmağım üçün bir səbəb yox ki? Hər bir insan kimi mən də ağızma gələnə danışa bilərəm. Nə olsun? Başqa nələr dedi?..

ÖMƏR. Dedi ki, sənə yardım etməyim. Yoxsa başıma iş açaram. Mənə dedi ki, özünü oda atıb yandırma!..

TAMƏR. Əcəb işdir!..Tanımadığın bir adam sənə zəng edir və sən də ən yaxın dostunu bu təhdidə görə...

ÖMƏR. Təhdid deyildi. Mənə sonradan da bir neçə dəfə telefon etdi. Hələ özümlə əlaqədar mənə bir çox şey söylədi. Zalım balası, elə bil, falçı idi, əməlli-başlı keçmişimi oxudu üzümə!..Hətta unutduğum şeyləri də xatırlatdı mənə...

TAMƏR. Bəlkə mənimlə görüşmənin belə təhlükəli olacağını dedi sənə.

ÖMƏR. Bəli.

TAMƏR. Və səni də şübhəyə saldı. İndi başa düşdüm, indi çözdüm. Sən də fikirləşdin. Bəlkə də yalandır, uydurmadır deyə düşündün. Amma bunu nəzərə ala bilməzdin. Ona görə də məndən canını qurtarmaq qərarına gəldin. İstanbuldan heç yana çıxmadın. Bir az əvvəl gəldiyim üçün katibənlə çənə-boğaz etdin. Bilmirdin ki, mənim dalımdan necə dəyərsən. Əcayib davranışları seçdin. Kəbud və laqeyd münasibət göstərəcəyin halda bir daha yanına gəlməyəcəyimi təmin edə bilərdin. Necə ki, hər şey elə istədiyim kimi də oldu. Məndə incimiş getmək istəyəndə tutub məni saxladın. Nədən tutub yenidən oturdun məni?

ÖMƏR. Bilmirəm...

TAMƏR. Dərslərdə pis vəziyyətə düşməyərsən deyə yazdıqlarımı sənə verirdim ki, üzünü köçürərsən...Özümü təhlükəyə atmaq bahasına!.. Borcun vardı mənə..(gülümsəyir). Əlvida!..

(Tamer çıxır. Ömər viski şüşəsini və qədəhi çıxarır. Doldurarkən... qaranlıq).

BİNADAKI MƏNZİLİN ZALI

(Həmin gün. Qapı döyülür. Nurgül açır. Gələn Tamərin qardaşı Sonərdir. Əlində qəzet var).

SONƏR. İçəridədir?

NURGÜL. Yox.

SONƏR. Gördün?..

NURGÜL. Gördüm. Stoluma qoymuşlar. İzin alıb gəldim evə.

SONƏR. Biabır olduq.

NURGÜL. Necə xəbər tutdun?..

SONƏR. Səidə telefonla xəbər verdi. Gedib dərhal qəzeti aldım. Büromda telefon zənglərinin ardı-arası kəsilmir ki..Gəl indi bu qədər camaata cavab ver...Elə bilirsən asandır?..Qapını çırpıb çıxdım . Elə səhərdən indiyədək küçələrdəyəm.

NURGÜL. Nə edəcəyik? Nə olacaq?..Nəydi günahımız Allahım, bu əzab-əziyyəti bizə çəkdirirsən?..Hamısı öz günahıdır!..Korrupsiya var!.. Cəhənnəmə var, qara gora var!..Sən kimsən, sənə nə var, sənmi kəsib atacaqsan bu korrupsiya deyilən xərçəngi? Bizi belə rüsvay etməyə nə haqqın var?

SONƏR. Bəlkə xəbər yalandır deyə qəzetə təkzib göndərək?

NURGÜL. (qəzeti alıb, oxuyur). Ziyankarlıq var dedi, dosyadan çılpaq qadın fotoqrafları çıxdı. Özündən çıxan müdir yardımçısı mətbuat mənsublarına Ahu Tuğbanın çılpaq fotoqraflarını korrupsiya sənədləri olaraq göstərdi. Uzun illər boyu bir müəssisənin müdir yardımçılığını icra edən T.A. vəzifəsindən xaric edildiyini eşidincə cin atına mindi və çılpaq qadın fotolarını “Korrupsiya var!” deyə haray salaraq mətbuat mənsublarına səpələdi. Jurnalistlərin: “ Əlinizdə ziyankarlıqla əlaqəli bundan əlavə materiallar varmı?” sualına “ əlimdə ziyankarlıqla əlaqəli elə materiallar var ki, deməklə başa gəlməz” – deyə qarşılıq verən müdir yardımçısının, yeni materiallar var deyə göstərəcəyi fotoların kimlərə aid olacağı böyük maraqla gözlənilir. Fotoları belə var! Necə təkzib edəcəyik? Yalanmı ki, təkzib edək?..

SONƏR. Haraya gedib görəsən?..

NURGÜL. Bilmirəm.

SONƏR. Birdən qəzeti görsə?..Zatən ağı başında deyil. Qorxuram pis şeylər baş verə. Yeşim haradadır?..

NURGÜL. O da gəlib çıxmayıb...(Qapının zəngi. Sonər qəzeti gizlədir. Yeşim gəlir). Nə oldu qızım?..

YEŞİM. Heç nə olmayıb, ana. Xoş gəlmisən əmi.

SONƏR. Xoş gördük. Yeşim. Gəlsənə.

YEŞİM. Otağıma gedirəm, əmi. Qanım qaradır. Olmaya xəbəriniz yoxdu, yoxsa özünü bilməməzliyə vurmusunuz? Mətin gətirdi. Gör, nələr baş verir, amma bizim xəbərimiz yoxdur deyə bağırdı bütün rəfiqələrimin qarşısında!..Sonra da çıxıb getdi. Hamısı da atamın ucbatından!..

NURGÜL. Necə?..

YEŞİM. Ana, bu barədə danışmaq istəmirəm artıq. Məni sakit buraxın, əmi. Sakit buraxın!..

(Otağına keçir. Nurgül də arxasınca gedir. Bir az sonra gəlir).

NURGÜL. Ağlayır. Allahım!..

SONƏR. Bax, yengə! Tanıdığım bir psixiatr var. Qardaşımın əsəbləri yaman pozulub. Deyirəm, bəlkə ona göstərək. Müalicə olunsun. İnanıram ki, bu hal müvəqqətidir. Amma biz də gərək bir şeylər edək.

NURGÜL. Nə olacaq bu qız?..

SONƏR. Allah kərimdir.

NURGÜL. Kim açacaq apteki? Onun gələcəyi də bitdi!..

SONƏR. Özünü ələ al, yengə.

NURGÜL. Gücüm qalmadı. İnşallah, mən ağımlı itirmərəm.

SONƏR. Yüz ölçüb bir biçməliyik. Ağilla iş görmək məcburiyyətindəyik.

NURGÜL. (masanın üzərindəki kağızı uzadır). Kirayə pulunu da ödəyə

bilmədik. Sabah bir gün bir xəbərdarlıq daha gəlirsə nə edəcəyik? Harada qalacağıq?..

SONƏR. Əlimdə, ovcumda nə qədər pul yığmışdımsa hamısını sizə verdim, yengə. Amma vallahi daha yoxumdu. Mənim də bir evim var. Mən də anbar üstə oturmamışam. Döy-sındır bir təhər başımı girləyirəm. İş yerini zətən güclə əlimdə saxlayıram. Bazar ölüb. Millətdə pul yox! İnşaat işi də əvvəlki kimi deyil. Qazancımla bir təhər keçinməyə çalışıram. Olsa sizə əl uzatmaram bəyəm?..

NURGÜL. Sağ ol, Sonər. Sənə nə söyləyə bilərəm? Əlindən gələni bizə əsirgəmədin, hətta artıqlaması ilə etdin.

(Qapı çalınır. Nurgül açır. Gələn Tamərdir. Sonər qəzeti gizlətməyə çalışır. Tamər kresloya oturur. Laqeyddir).

SONƏR. Necəsən, Tamər?

TAMƏR. Ha?..

SONƏR. Necəsən?

TAMƏR. (gülür). Yaxşıyam...

NURGÜL. Bir az yemək ye. Haydı, bir şeylər yesənə.

TAMƏR. Canım istəmir.

SONƏR. Qəzetləri görməyib. Aman göstərməyin.

TAMƏR. (siqaret yandırır). Sən get evinə. Yoxsa Səidəni yenə də hirsləndirəcəksən..

SONƏR. Boşla görək.

NURGÜL. Qurban olum sənə, heç olmasa bir tikə yemək ye.

TAMƏR. Ömər belə üz çöndərib məndən.

NURGÜL. Yorğunsan. Bax, indi də siqaret çəkirsən. Heç yemək yemirsən. Bir az uzan, dincəl.

TAMƏR. Evin kirayəsini də yedik. Bir də evdən atarlarsa?..

NURGÜL. (qolundakı bilərzikləri göstərir). Bunlar niyə durur?

Bax, bunlar bu günki günümüzdə lazım deyilmi?..Fikir eləmə, Tamər. Sabah aparıb bunları pula çevirəcəyəm. Hə olar, uzan bir az.

(Tamər düşünməkdədir. Sanki özü-özülə danışır. Qapının zəngi. Nurgül açır, gələn Səidədir).

SƏİDƏ. (düz içəri girir. Ərinə). Buradasan?..

SONƏR. Görmürsən?..Əlbəttə buradayam.

SƏİDƏ. Səhərdən büroya zəng eləyirəm. Nədən yerində deyilsən?..

SONƏR. Özün bilmirsən?..

SƏİDƏ. Nəyi bilmirəm. Heç bir şey bilmirəm mən. Bəsdir, artıq! Sənin yetim-yesirin yoxdu bəyəm? İşini-gücünü buraxmısan, veyil-veyil veyillənirsən. Özünə gəl artıq!

NURGÜL. Otursana Səidə.

SƏİDƏ. Ağlını başına yığ.

SONƏR. Şuluq salma burada..

SƏİDƏ. Şuluq sən salırsan, mən yox!..

SONƏR. Bir az yavaş.

SƏİDƏ. Nə yavaş?..Yetər artıq!..

SONƏR. Qonşular...

SƏİDƏ. Eşidirlər, qoy eşitsinlər! Bu işə qarışma artıq!..

SONƏR. Eeee!..Burnunu hər yerə soxma!..Öz qardaşımdır, özüm billəm!

SƏİDƏ. Qardaşın sənin qarnını doyura bilirmi? Səhərdən büron bağlı. Evdə də zəhləmizi aparırsan. Qardaşım nə olacaq? Qardaşım nə olacaq? Bəsdir artıq!..

SONƏR. Borcumdur mənim. (qışqırır). Sən qarışma!

SƏİDƏ. Sənin arvadınam, qarışıram!

SONƏR. Qarışamazsan!..

SƏİDƏ. Qarışaram, lap o yana da keçərəm!..

SONƏR. Bağırma, deyirəm sənə!

SƏİDƏ. Bağırram! Lazım gəlsə pəncərəni açıb car çəkərəm! Yuvamı qorumağa məcburam! Belə getsə, dağılacaq yuva! Dağıtdıra bilmərəm yuvamı!..

SONƏR. Sənin yuvana!

SƏİDƏ. Eləmi?..Eləmi oldu?..(ağlayır kimi). Dağ çəkirsən mənə, hə? Bunların yanında mənim yuvama da söyürsən, eləmi?..

SONƏR. İşi böyüdürsən.

SƏİDƏ. Mən böyütmürəm. İş böyük əslində! Bildiyin kimi deyil. Yallah yeri, birbaş evə gedirik. Sənə deyəcəklərim var, Sonər!..

SONƏR. Sən get, mən gəlirəm.

SƏİDƏ. Xeyr, birlikdə gedəcəyik!..

SONƏR. Mən gəlmirəm.

SƏİDƏ. Gecənin bu vaxtında taksi şoferləri ilə baş-başa verib gedim? Utanıb-qızarmırsan?..Necə gedim?..

SONƏR. Necə gəlmisənsə, elə də get. Mən getmirəm.

SƏİDƏ. Demək getmirsən mənimlə, hə? Evə gəldiyində məni bir daha görə bilməyəcəksən!

SONƏR. O nə demək?..

SƏİDƏ. Alaram uşağımı gedərəm anamın yanına. Ayrılarıq!..

SONƏR. Səhər-salamat!..

SƏİDƏ. Elə oldu?..Amma çox peşman olacaqsan!

SONƏR. Ayrılıcaq məndən?..Pah atonnan!..Mənə xox gəlir!..Bas get, hara istəyirsən!.

SƏİDƏ. (yenə uşağa işarə eləyir). Uşağı da özümlə götürəcəyəm,

görərsən.

SONƏR. Uşağı özünlə götürə bilməzsən!

SƏİDƏ. Mən götürüm, sən də tamaşa elə! O mənim uşağım!

SONƏR. Yalnız sən deyil, mənim də uşağım! ..Məhkəmə kimə verirsə onda qalır! Məndə qalır, çünki mən işləyirəm!

SƏİDƏ. Sən ana deyilsən! Uşağa şəfqət göstərə bilməzsən. Mənə verəcəklər uşağı!

SONER. Bas bayıra buradan!..Nə qələt eləyəcəksən, elə! Yeri!..

SƏİDƏ. (baxır ki, alınmadı). Səninlə söhbətim var, rədd ol evə.

SONƏR. Getmirəm!

NURGÜL. Get, Sonər.

SƏİDƏ. Ər-arvad arasına girməyin! (Sonərə yumşaq). Ağzımı açma mənim Sonər! Məni məcbur eləmə, hər şeyi açıb-töküm?..

SONƏR. Nəyi açıb-tökəcəksən? Böyük qardaşıma üç-beş quruş verdim deyə evdə mərəkə qopartdığınızı? De gəlsin!..Hər kəs bilsin!..

SƏİDƏ. (dözmür). Polislər axtarır səni! Büron bağlı!..Mənim yanıma gəldilər. Binanın adamlarını sorğu-suala çəkiblər bizə görə! Siyasi fəaliyyətimizin olub-olmadığını bilmək istəyirlər. Yetər artıq!..Sənin qardaşının ucbatından istintaqlardan keçirik!..Hər tərəf mülki polislərlə dolu!..Az qalıb ki, evimizə gizli təşkilat kimi basqın etsinlər!..

SONƏR. Sən nə danışırısan?..

SƏİDƏ. Hələ bu harasıdır? Adamlar kimlərlə görüşdüyümüzü araşdırırlar. Bizi də yandırmaq istəyirsən! Saçları kəsilmiş bir sürü anarxistin yanında televizorlarda görünməyimizi istəyirsən?..Yalanmı deyirəm sənə?..Sənin qardaşın nə olduğu bəlli olmayan bir sürü işə qarışsın, ortalığı bir-birinə qatsın, sən də işindən-gücündən olub düş onun arxasınca!..Nə oyun çıxartdı, nə etdi ki, bunlar gəldi onun başına, heç bu barədə fikirləşdin?..

SONƏR. Heç bir şey etmədi. Etməz də!..

SƏİDƏ. Bəs nədən polislər istintaqa başlayıblar? Mülki geyimli bir sürü adam hər yerdə onu izləyir. Bu yaşdan sonra bizim başımıza da bir şeylər gəlməsini istəyirsən sən?..Sabah ya biri gün sənin başına bir hadisə gəlsə mən nə edəyəm? Yeddi yaşında olan qızımıza kim baxacaq? Qızımın barlara, pavyonlara düşməni istəyirsən?..İstəyirsən gəl, istəyirsən gəlmə, mən gedirəm!..

(Sərt addımlarla gedərkən).

SONƏR. Səidə!..Səidə!..Bülbülüm mənim!..Məni gözlə!..Mən çıxdım, zəng edəyəm sizə. (çıxır).

NURGÜL. Görürsənmi?..Yaxşı bax!..Hər şey alt-üst oldu. Sənərin düşdüyü vəziyyətə bax. Tam bir faciə. Ailəni nə vəziyyətə gətirib çıxardığını görürsən? Muştuğumu ver, Mətin də tərək etdi qızımızı.

TAMƏR. Mətinmi?..Nə zaman?..Qızım harada?..

NURGÜL. Otağında.

TAMƏR. Yeşiiim. (İçəriyə keçmək istəyir. Yeşim gəlir). Ayrıldınmı?..

YEŞİM. Hə...

TAMƏR. Nədən?..

YEŞİM. Qəzeti görüb...

(Nurgül qıza işarə edir ki, Tamərin qəzətdən xəbəri yoxdur).

TAMƏR. Nə qəzeti? Deyin görək, nə baş verir burada? Danışın!..

YEŞİM. Heç nə olmayıb.

NURGÜL. Heç nə yoxdu...

TAMƏR. Qəzet dediniz?..

NURGÜL. Elə bir şey demədik...

TAMƏR. Nə qəzeti, deyin görək!..

NURGÜL. Qolum incidir, burax! Burax qolumu, burax deyirəm!

YEŞİM. (qəzeti uzadır). Burax anamı!..

(Tamər qəzeti alıb oxuyur, halsız kresloya çökür).

TAMƏR. Niyə bunu məndən gizlətdiniz?

NURGÜL. Qanın qaralması deyə.

TAMƏR. Nədən qanım qaralsın ki?..Bunların yalan olduğunu bilirsiniz.

NURGÜL. Yalan deyil axı.

TAMƏR. Yalan deyilmi?..

NURGÜL. Sənin əsəblərin əməlli-başlı...

TAMƏR. Yalan olduğunu siz də bilirsiniz.

NURGÜL. Yalan olmadığını bilirik, Tamər. Prokurorluqdan adamlar gəlmişdi, yadında deyil?..

TAMƏR. Mən dəliyəm?..

NURGÜL. Şey, xeyr... Bir az...

TAMƏR. Mənimlə oyun oynadıqlarını başa düşmürsünüz?

NURGÜL. Yaxşı, sən haqlısan.

TAMƏR. Məni dəli olmuş kimi göstərirlər.

NURGÜL. Dosyanın içindən çıxanları yazmışlar, Tamər.

TAMƏR. O fotoları mən qoymadım ki...

NURGÜL. Mənmi qoydum?

TAMƏR. Oraya sənədləri öz əllərimlə yerləşdirmişdim. Yoxsa yalan söyləyirəm mən?..

NURGÜL. Bu evdə üç nəfərik. Sən qoymadın, mən qoymadım. Yeşim qoydu bəlkə? Sənin əsəblərin pozulub Tamər...

TAMƏR. Məni dəlimi hesab edirsiniz? Aqlımı yerindən oynayıbmı zənn edirsiniz? And içirəm ki, mən qoymadım.

NURGÜL. Bəs onda kim qoydu?..

TAMƏR. Bilmirəm. Bunlar o qədər güclü ki, sizi belə satın almış ola

bilərlər. Bəlkə də...Siz qoydunuz.

NURGÜL. Bizmi?..

TAMƏR. Bunların edə bilməyəcəkləri bir şey yoxdur...Bunların əli hər yerə çatar! Zəmanə bunlarındır.

NURGÜL. O zaman mən qoydum. Sənin iyirmi illik arvadın qoydu.

TAMƏR. Bu cür yaşamaqdan cana gəldim artıq!.. Boğaza yığıldım!.. (qapıya yönəlir).

NURGÜL. (qapının önünü tutub, onun getməsini əngəlləməyə cəhd edir).
Otur...Getmə!..Nə olar?..

TAMƏR. Çəkil önümdən!..

NURGÜL. Qoymaram!..Gedə bilməzsən!..Nə olar?..

(Tamer arvadını itələyib çıxır).

YEŞİM. (arxasınca). Nə edirsən, ata? Haraya gedirsən?..

NURGÜL. (arxasınca). Tamər!..Tamər!..Getmə Tamər!.. Heç belə görməmişdim onu. Qoy görək...bir şeylər eləməliyik!..

(Tamerin paltosu Yeşimin gözünə sataşır, onu götürür və atasının arxasınca qaçır. Nurgül pəncərədən baxır. Çəşqindir. Telefona qaçar. Bir nömrə tuşlayır. Gözləyir. Cavab ala bilmir. Yenə nömrəni yığır. Gözləyir. Dəstəyi asır).

YEŞİM. (girir). Elə bil, yer yarıldı girdi içinə...Tapa bilmədim...

NURGÜL. Bu gediş yaxşı bir gedişə oxşamır. Bir şeylər etməliyik.

YEŞİM. Əmimə zəng edir?..

NURGÜL. Mən aradım. Hələ gəlməyiblər. Aman Allah!...Birdən başına bir iş gəlsə, nə olar?..Nəsə bir şey etməliyik. (yenə telefonla zəng edir). Səidə, mən Nurgül.. Səidə, çox vacib..Sonəri çağır. Xahiş edirəm.. Sonər! Mənəm!..Qardaşın getdi..Bilmirəm..Qorxuram Sonər..Qorxuram əlindən bir xata çıxar..Heç belə görməmişdim onu!..Arxasınca çağırıdım, heç dönüb baxmadı da..Birdən, deyirəm iraq..iraq..özünə qəsd eləyər.

(ağlayır, danışa bilmir, dəstəyi asır).

NURGÜL. O qədər üstünə düşdük ki, hamımız..Bir şeylər etməliyik.. Əmin gələndə qədər bir şeylər eləməliyik. (Telefonun diskini təlaşla fırladır. Bir nömrə yığır). Aloo!..Rəhbər işçilərdən kim var orada, onunla danışmaq istəyirəm. Prokurorla. Mən..Mən..Bu gün qəzetlərdə bir xəbər çıxmışdı. Ziyankarlığı ortalığa çıxaran Tamər bəyin həyat yoldaşıyam mən. Hə..hə..o dosyanın içindən çıxan çılpaq qadın şəkilləri..Bəli..Bir az əvvəl Tamər bəy evdən çıxıb getdi. Canına qıymasından qorxuram. Paltosunu belə geymədən çıxdı əfəndim!..Paltarı?..Açıq qəhvə rəngi.. Oldu əfəndim..Təşəkkür edirəm, əfəndim!..(dəstəyi asır).

YEŞİM. Bəlkə də Ömər əminin yanına gedib?..(zəng edir). Alo...Mən Tamər bəyin qızı Yeşiməm, tanıdınız?..Ömər dayı, atam yanınıza gəldimi?..Bir az əvvəl evdən çıxıb getdi. Əhvalı yerində deyildi... Dedim bəlkə yanınıza gəlib?..(söhbət davam edir. Ancaq eşidilmir).

HƏMDİNİN KABİNETİ.

(Telefon zəngi).

TELEFONDAKI SƏS. Həmdi!..

HƏMDİ. Mənəm.

T. SƏS. Nə olduğundan xəbərin var? Bu Tamer deyilən məxluqu polislər axtarır.

HƏMDİ. (gülür). Yenə nə oyun çıxarıb?..

T. SƏS. Hər halda dostun deyəsən intihar etmək istəyir.

HƏMDİ. Niyə?..

T. SƏS. Hələ bir utanmaz-utanmaz soruşursan da!..Adamı it gününə qoydunuz!

HƏMDİ. Nə əmr etmişdiniz, biz də onu yerinə yetirdik, əfəndim.

T. SƏS. Mən sizə beləmi eləyin demişdim?..Səssiz-səmirsiz həll oluna biləcək bir məsələni dilə-ağıza saldınız!

HƏMDİ. Amma əfəndim...

T. SƏS. Kəsmə!..Qulaq as!..Dua et ki, adam intihar etməsin!..Hər nə qədər adamın adını dəliyə çıxartsanız da ailəsinə bir məktub yazıb buraxmayacağından o qədər də əmin deyiləm. Zətən müfəttişlər bu günki qəzet olayından sonra fəvqəladə vəziyyət adı ilə hərəkətə keçəcəklər. Hamımızın dədəsinə od vuracaqlar! Bunumu istəyirsən?..

HƏMDİ. Mənim nə günahım var?..

T. SƏS. Bu işi necə bərhad etmişənsə, eləcə də düzəlt!..Lazım gəlsə diz çök qabağında, ayaqlarını öp, altını dəsmalla, ayaqqabılarını yala!.. Ortalığa qoşa tabut qoyularsa, elə eləmə ki, səninkinin başında da mən nitq söyləməli olum..Dərhal məsələni həll et!..Ya da istefa ver!..

HƏMDİ. Aman əfəndim!..

T. SƏS. İşə bu günki tarixlə götür onu. Yadından çıxarma bu günki tarixlə!..Adam intihar-filan edərsə, yenidən işə başlaması üçün yazısını hazırlatmışdıq deyərsən. Başa düşdün?..

HƏMDİ. Sağ ol, əfəndim. Çoluq-çocuğumuz var əfəndim...

T. SƏS. Soruşuram, başa düşdün, yoxsa yox?...

HƏMDİ. Başa düşdüm əfəndim!..

T. SƏS. Get maraqlan!..Dua et də yenə bir şey olmasın adama!..

(dəstəyi asır).

TAMƏRİN MƏNZİLİ.

(Qapının zili çalır. Yeşim açır. Gələn Sonərdir).

SONƏR. Bir xəbər var?..

NURGÜL. Yox.

YEŞİM. Yox, əmi...

NURGÜL. Qəti idi. Kaş ki, sənin sözünü dinləyib bir psixiatra aparaydıq. Birdən, deyirəm, özünə qəsd edər?.. Ya edibsə!...

YEŞİM. Ömər dayıya zəng çaldıq. Prokurorluğa da xəbər verdik.

SONƏR. Bəlkə də bizə gedib? Əlüstü ümitsizliyə qapılmayaq!..

NURGÜL. Hamımız günahı yıxdıq onun boynuna.

SONƏR. Mən yıxmadım...

YEŞİM. Əmidostum günahlandırırdı onu...

SONƏR. Əslində Səidə pis söz demədi ki!..Mənə bir şey olmaması üçün çabalaması doğru deyil, bəyəm?..

NURGÜL. Bəlkə xəstəxanalara zəng edək?..

(Qapı çalınır. Yeşim qapını açır. Ömər və Həmdi gəlirlər).

ÖMƏR. Bir xəbər yoxmu?..

YEŞİM. Yox...

HƏMDİ. Keçmiş olsun. Bir şey olmaz inşallah...

SONƏR. Mən Tamərin kiçik qardaşıyam. Sonər.

ÖMƏR. Məmnun oldum. Mən də onun dostuyam Ömər...

HƏMDİ. Mən də müdiri Həmdi. (Sonər əlini ona uzatmır). Bu işi yoluna qoyacağıq. İşinə başlayacaq o...

NURGÜL. Nə faydası?..

YEŞİM. Atamı siz məhv etdiniz. Minbir intriqa ilə dürüst bir insanı bu hala gətirdiniz. Ona bir şey olsa...Elə bilirsiniz hər şey bitəcək? Bunun üçün cavab verəcəksiniz, Həmdi bəy!..

HƏMDİ. Ama mən...Əlimdən gələni...

YEŞİM. Heç bir şey etmədiniz. Heç bir şey!..

(Qapının zəngi çalır. Sonər açır. Bir nəfər içəri girir. Əlində neylon bir torba vardır).

ADAM. Tamər bəyin evi buradır?..

YEŞİM. Bəli...

ADAM. Siz?..

YEŞİM. Mən qızıyam.

ADAM. Bəs yoldaşı hanı?..

NURGÜL. Mənəm...Nə olub?..

SONƏR. Mən qardaşıyam. Bir şeymi oldu?..

ADAM. Gəlin baxın buna..Amma sakit olun..Bir az əvvəl bir nəfər özünü dənizə atıb intihar eləyibdir. Ancaq pencəyini tapa bildik.. Lütfən, baxın. Bu pencək onundur?..

(Nurgül baxa bilmir. Sonər pencəyə baxır).

HƏMDİ. Ciblərinə baxın...Məktubdan-zaddan bir şey var?..

ADAM. Heç nə yoxdur.(Nurgülə). Bu pencək yoldaşınıza aiddir?..

YEŞİM. (sevinclə). Pencək atamın deyil!..

ADAM. Əminsiniz?..

NURGÜL. Onun deyil!..

ADAM. O zaman problem yoxdur. Biz araşdırmaları davam edirik. Bu intihar məsələsi yoluxucu xəstəliyə dönüb. Gündə ən azı otuz nəfər o dünyaya gedir. Allah xeyir eləsin!..Nəyə, keçmiş olsun.

(ÇIXIR. Hamı kırımışcə oturub, bu an qapı yenidən çalınır. Yeşim açır).

YEŞİM. Ata!..Ata!..Atacan!..

(Hamı qapıya tərəf qaçır. Tamər içəri girir. İslanmışdır. Hamı birdən Tamerin başına toplaşır. Tamer oturur, ürkəkdir).

HƏMDİ. Susun!..Susun artıq!..Şükür ki, qorxduğumuz heç bir hadisə baş vermədi və Tamər yenidən aramıza geri döndü. Keçmiş olsun, Tamərçiyim!

(Artıq Həmdinin səsi duyulmaz olur. Işıq Tamərin üzünə düşür. Tamər ayağa qalxır. Gözləri az qala hədəqəsinədən çıxmış halda qorxu saçan baxışlarla bir-bir hamıya baxır. Çox narahatdır.)

TAMƏR. (onlara bir-bir müraciət edirmiş kimi Şekspirin məşhur 66-cı

sonetini söyləməyə başlayır).

“Mən ölüm istəyirəm. Yoxdur görməyə taqət,

Dilənçilik eləyir qapılarda ləyaqət.

Sadəliyə gülərək rişxənd eləyir yalan,

Puçluq paltar geyinir min bəzəkdən, cəlalından.

Saxtalıq hökm verir qəlbə, ağla, kamala,

Bəkarət təhqir olub düşür dərdə, zavala.

Qüdrət qüdrətsizliyə əsirdir, səcdə qılır;

Düzlük, mərdlik, doğruluq bir axmaqlıq sayılır.

Rəzalətlər yetişir şərəf, şöhrət və şana,

Pislik xidmət eləyir hər qüsuraya, nöqsana.

Kütlük maska taxaraq özünü müdrik sanır,

Əfsus, ilhamın ağzı yumruqlarla tıxanır...

Hər tərəfdə rəzalət baş qaldırır, yüksəlir,

Lakin səni atmağa, əziz dost, heyfim gəlir!”

(Tamər işarət barmağını dodağına götürərək hamıya baxır və tək-tək)

TAMƏR. (yavaşca).Suuuuuuus....Suuuuuus!...

YEŞİM. Nə oldu sənə, ata!...

SONƏR. (Tamərin çiyinə toxunur). Özünə gəl, qardaş!..

NURGÜL. (Tamərin əlindən tutur). Yox!...Yox!...Yooooox!....

S O N

